JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1861. **Zaturdag, 8 Junij.** **N°. 46.**

Hoofd-Bureau. Te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; te *Samarang* bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija* bij LE ROY & Co., te *Pasoeroean* bij WEIJERMANS & Co., te *Cheribon* bij BLOK & Co.; te *Tagal* bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORP; te *Madioen* bij G. A. HOGENRAAD; te *Padang* bij H. R. VAN WIJK, Rzn.; te *Muntok* bij H. ORTH; te *Amboina* bij A. HARMSEN; te *Makasser* bij W. EEKHOUT & Co. en voor *Nederland* bij J. NOORDENDORP, Plaatsmarkt te Amsterdam.

Prijs per half jaar voor *Batavia* .... ƒ 12,50.
„ „ „ „ *Java* .... „ 15,—.
„ „ „ „ *Buitenbezittingen* .... „ 17,50.
„ „ „ „ *Nederland* .... „ 22,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven franco.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is 20 cents voor iedere vijf woorden.
Bij eerste of meerdere herhaling 25 „ „ „ „
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behooren twee BIJVOEGSELS.

De Mail sluit op Vrijdag den 14den dezer.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:
JOHANNES HENDRIK EHRENCRON
met
CATHARIENA ENGELIENA VAN DOMBURG.
WONOSOBO (BAGELEN), 20sten Mei 1861. (1896)

Getrouwd:
HENRIJ THEDORE ZIESEL.
en
ADRIANA GEERTRUIDA JEANETTE BUDACH.
SAMARANG, 30 *Mei* 1861. (1822)

Bevallen van eene DOCHTER *A. C. J. Maier, Blasius.*
BATAVIA, 29 Mei 1861. (1825)

Bevallen van een' ZOON *A. C. Dinger, Ingram.*
BATAVIA den 30 Mei 1861. (1847)

Bevallen van eene DOCHTER, *G. C. J. M. Vos, van Lakerveld.*
SOERABAIJA, 30 *Mei* 1861. (1823)

Bevallen van een' ZOON, *W. A. van Cattenburch, geboren van Panhuijs.*
BATAVIA, 4 Junij 1861. (1853)

Voorspoedig bevallen van een' ZOON, *S. Hesseling, Engel.*
BATAVIA, 5 Junij 1861. (1862)

Op den 30sten Maart is te *Boston* overleden, *C. S. van Son*, geliefde Echtgenoot van
(1865) ALF. A. REED.

Op den 27sten April ll., overleed te Pelantoengan, na eene langdurige ziekte, de Heer *Barsich Andreas*, in den ouderdom van 51 jaren, betreurd door zijne familie. (1884)

Heden overleed, na eene korte doch hevige ziekte, *Jhr. J. H. C. van der Wijck*, 2de Luitenant der Infanterie, Ridder der Militaire Willems Orde 4de klasse.
Allen, die hem gekend hebben, zullen met ons erkennen, dat wij in hem een goed kameraad en braaf krijgsmakker verliezen.
Namens de Officieren van Amoenthaij,
VAN GOENS, *off. van Gez. 3de kl.*
VAN COEVORDEN, *2de Luit. kwart.*
AMOENTHAY, den 5den *Mei* 1861. (1866)

Op den 18den Mei ll. overleed in den ouderdom van 49 jaren, mijn echtgenoot *Paul François Corneille Vreede*, in leven Luitenant kolonel, directeur van den Artillerie Constructie Winkel.
D. E. VREEDE.
Eenige en algemeene kennisgave *van Rossum.*
aan vrienden en bekenden. (1895)

Op den 20sten Mei 1861, overleed te Batavia na een langdurig en smartelijk lijden, mijne geliefde Echtgenoote *Maria, Henriette, Jacoba, Cornelia Luijens*, in den ouderdom van 24 jaren, en ontviel mij twee dagen later mijn jonggeboren kind *Elisabeth Henriette.*
J. F. DEKKER.
BUITENZORG, 5 Junij 1861. (1859)

Vendutie

op Maandag, den 10den Junij 1861,
voor het Commissiehuis van
JOHN PRYCE & C°.,
à 4*pCt. Vendu-salaris*,
van diverse Lijnwaden:
300 zakken MENIE,
100 vaten BESCHUIT,
50 vaten in Engeland getapt
PALE ALE,
Eene groote partij LOODEN LETTERS
een factuur IJZERWERK, enz., bestaande uit:
Hang- en Kastsloten, Hengsels,
BOOREN, HAMERS, SCHROEVEN, SCHEERMESSEN, TAFELMESSEN, KEUKENMESSEN, DOLKEN, PENNEMESSEN, SCHAREN,
Lepels en Vorken, Theelepels.
Presenteerbladen, Borstelwerk,
GELDTROMMELS,
Potlooden, Zakboekjes, Spiegeltjes, Kruidhorens, enz., enz.
Verder:
van eene partij fraaije
JAPANSCHE ZIJDE,
in diverse soorten.
Voorts:
100 vaten BESCHUIT,
zeer geschikt voor Paardenvoeder,
1165 Bat. kannen GENEVER.
(1850)

Op de Vendutie

van Maandag, den 10 Junij 1861,
zullen de ondergeteekenden nog verkoopen voor rekening van belanghebbenden:

KON. WAPEN 252/3 } 3 Balen à 20 ps.
„ 258 } **Ruwe Drils.**
„ 251 1 kist inh. 50 ps. 5/4 **Ruwe Shirtings**
GHS. V. 18131. 1 kist inh. 50 ps. 6/4 **Madapollams.**
beschadigd aangebragt per *„Jan van Galen."*
(1880) JOHN PRYCE & Co.

Op de Vendutie

bij
Van Riet en Ter Gouw,
Op DONDERDAG den 13 dezer,
zullen verkocht worden:
2 Span Zwarte en 1 Span Bruine
BATTAKPAARDEN,
welke van af Maandag den 10 dezer te bezigtigen zijn in den Stal achter het Commissiehuis.
(1890)

OP DE VENDUTIE

van Maandag, den 10den dezer zullen nog worden verkocht:
ex HP. 6 vaten à 5 doz. halve fleschen BEIJERSCH BIER,
120 LEDIGE FLESSCHEN,
ex No. 19. 7 doz. KALFSVELLEN,
ex No. 1646/9. 10 doz. KATOENEN PARASOLS,
20 kisten PORTWIJN,
150 vaten goed GALLELO-MEEL,
55 vaatjes BOTER.
Zoomede:
een partij onbruikbaar
IJzeren Geschut,
(1881) geschikt voor BALLAST.
JOHN PRYCE & Co.

VENDUTIE

Op Dingsdags den 11 Junij 1861,
voor het Commissiehuis van
ABEELEN, DENNISON & Co.,
van
LIJNWADEN,
PUIKE BOTFR,
PALE ALE, PORTER, GOENIEZAKKEN, BANDIJZER, BLIKWERK.
Voor rekening van belanghebbenden:
ZTC. 2 Balen Oranje **Twist.**
LA. 5 „ Ruwe **Madapollams.**
15 „ „ **Shirtings.**
gemerkt (in een hart) L S B C No. 100, 11 Balen ruwe **Callicots** à 100 ps.
„ 101, 8 „ do. **Shirtings** à 50 ps.
min of meer door Zeewater beschadigd.
95 21/100 picols oud plat **Lood.**
80 vaatjes **Spijkers.** (1854)

De ondergeteekenden zullen op hunne
VENDUTIE van DINGSDAG
mede verkoopen:
4/1 pijpen KAAPSCHE
MADERA WIJN NO. 1.
(1883) ABEELEN, DENNISON en Co.

Hout-Vendutie

op Woensdag den 12den Junij 1861,
Op het Heemradenplein.
DOOR
JOHN PRYCE & CO.
(1849)

OP DE HOUT-VENDUTIE

van WOENSDAG den 12den dezer, zullen nog worden verkocht:

80 stuks groote KROMHOUTEN.

(1882) JOHN PRYCE en Co.

VENDUTIE

voor het Commissiehuis van

Van Riet & Ter Gouw,

op Donderdag 13 Junij 1861,

à 4 pCt. Vendusalaris,

VAN:

diverse LIJNWADEN,

PROVISIËN en DRANKEN, MADERA WIJN, HAVANNAH SIGAREN, NETELDOEK en ZIJDE voor ROBES, ZIJDEN HANDSCHOENEN, SPREIJEN, TOILETGARNITUREN, COPIEERPERSEN, VERGULDE ORNAMENTEN, HOLLANDSCHE KLOMPEN, VERLAKT LEDER, etc., etc.

B. No. 17. 1 Kist KOEK.

25 picol MANILLA HENNEP.

Voor rekening van belanghebbenden:

C. No. 284 / S. „ 285 } 2 Balen: 120 ps. Beddetijk,

ex *Magaretha Johanna*,

min of meer door Zeewater beschadigd.

EN

het RESTANT geredde goederen uit het nabij *Anjer* gestrande Schip *Twee Antonij's*, bestaande uit ongeveer

23 picol BLADKOPER, 1 ANKER, een partij STEENKOLEN en TOUWWERK.

(1891)

OP DE VENDUTIE

van Donderdag 13 dezer,

zal nog worden verkocht:

EEN PRAAUW SAMPANG,

met geheel compleeten INVENTARIS en in Zeewaardigen staat, groot 8 Koyangs, liggende voor de Pakhuizen der Factorij en aldaar te bezigtigen.

NB. De geannonceerde partij Steenkolen bevindt zich in bovenbedoelde Praauw.

(1889) VAN RIET EN TER GOUW.

VENDUTIE

op Donderdag 13 Junij 1861,

à 2 pCt. Vendusalaris,

op het plein der Javasche Bank,

door

VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.,

van

138 fraaije en groote Sumbawa PAARDEN,

waaronder verscheidene RIJPAARDEN en spannen WAGENPAARDEN, pas aangebragt pr. Ned. Ind. Schip ***Risgilhair*** en van af heden op voornoemd plein te bezigtigen. (1873)

HOUT-VENDUTIE

op Vrijdag den 14den Junij 1861,

op het Heemraadenplein,

door

CASSALETTE & CO.,

van

BALKEN,

in alle dimensien.

(1886)

VENDUTIE

Op Vrijdag den 14den Junij 1861,

voor het Commissiehuis van

Gebrs. ROSELJE & Co.,

van diverse **Provisiën**, *pas aangebragte* **Boter**, **Onderschotels** voor Hanglampen, porceleinen **Waschstellen**, diverse **Manufacturen**, witte **Shirting** in stukken van 52 el, fijne **Lakens**, Postpapier, fraaije Japansche porceleinen **Eetserviesen**, do. **Vazen**, kisten met **Stroodoosjes**, **Schutsels**, diverse Chinesche **Goederen**. als: Waaijers, Badschoenen, Zakdoeken. enz. enz.

ALSMEDE

Een klein partijtje zeer elegante

PARIJSCHE DAMES-SCHOENEN.

(1887)

GEBRS. ROSELJE EN Co.

zullen op hunne Vendutie van Vrijdag 14 Mei,

VOOR REKENING EENS BOEDELS,

mede verkoopen:

EEN PARTIJTJE

OUDE PUIKE MANILLA SIGAREN,

als: Imperials, Londres, Regalias, Cabalaros en Cortado's, No. 2.

(1888)

VENDUTIE

Op DINGSDAG, den 18 Junij 1861,

wegens vertrek, ten huize van den Heer

E. Cassalette,

Koningsplein, hoek Gang Pool,

van

EUROPEESCH MEUBILAIR,

als:

Een Ameublement met Velour d'Utrecht,

Een dito met Paardenhaar,

Een Boudoir Ameublement,

TAFELS en KNAPEN, CONSOLES met Marmerbladen en Spiegels, SPEELTAFELS, SPIEGELKAST, ETAGEREKASTEN, PSYCHÉ, WASCHTAFELS en NACHTTAFELS met Marmerbladen, SCHEERSPIEGEL, LEDIKANT met Springveeren Matras, LINNENKASTEN, BOEKENKASTEN, een fraai BUREAU MINISTRE, SCHRIJFTAFEL, groot BUFFET met Marmeren blad en Spiegels, goede HANG-, MUUR-, KROON-, TAFEL- en MODERATEURLAMPEN, PIANOLAMPEN.

GROOTE SPIEGELS EN SCHILDERIJEN,

MEDAILLON SCHILDERIJEN in Olieverf, groote OLIESCHILDERIJEN van Beroemde Meesters.

PENDULES, BRONZENBEELDEN op voetstukken, een REGULATEUR van *Leroi*, te *Parijs*.

CARPETTEN EN ALCATIVES.

Een uitmuntend BILLARD, geheel compleet.

Een welluidende PIANINO van *Cuijpers*.

Palembangsche Fauteuils, Luijer- en Wipstoelen,

PORCELEIN-, KRISTAL- en GLASWERK.

Fraai ZILVERWERK.

Verder:

5 span goede deugzame WAGENPAARDEN, waaronder twee span Preanger Schimmels, en drie span MACASSAREN,

1 Schimmel RIJPAARD, zeer goed gedresseerd

en

1 Europesche MYLORD,

1 Albert uit de fabriek van *Fromberg*,

1 PALANQUIN,

WAGENTUIGEN, fraaije ZADELS, enz., enz.

Op den 16 en 17 voor een ieder te bezigtigen. (1858)

VERKOOP VAN EEN SCHIP.

Op den 20 Junij 1861, zal op 's LANDS WERF publiek worden verkocht:

DE OORLOGSBRIK „DE HAAI"

met MASTGESTEL en STAAND WANT, liggende bij het Marine Etablissement te *Onrust*.

(1852) JOHN PRYCE en Co.

Op den 29sten Aug. 1861

zullen te

SAMARANG,

in het openbaar verkocht worden:

De Ondernemingen tot aanplant en bereiding van Tabak bekend onder den naam van

BENGIER EN DJEPON,

Residentie *Rembang*.

Nadere informatiën zijn te bekomen bij den ondergeteekende, wonende op de onderneming *Bengier* en bij de firma VAN MAANEN & Co., te *Samarang*, bij welke laatste inmiddels die ondernemingen uit de hand kunnen gekocht worden.

(1827) VAN BOCKOM MAAS.

WERKTUIGFABRIEK,

IJzer- en Koper-Gieterij,

KETELMAKERIJ, HOUTZAAGMOLEN,

EN

Depôt van Hout

van

(1462) J. B. DROSSAERS.

FAMILY HOTEL.

Nos. 44 & 45 Light House Street.

GALLE.

This ESTABLISHMENT conducted by an **English Gentlewoman** aims expressly at providing respectable Strangers on passage, or making a brief stay, with every attainable requisite for Comfort and Convenience.

House Cool and conveniently situated, Beds clean, Attendance ample, well kept Table, best Wines, Conveyances at hand, Uniform civility maintained, Native Imposition and Trickery discountenanced, Servants well paid and forbidden on pain of dismissal, to solicit presents.

Hot and Cold, Salt and Fresh Water Baths as required.

Mrs. BRAYBROOKE, Proprietress.

(1779)

PHOTOGRAPHISCH ATELIER

RIJSWIJK.

VAN

WALTER WOODBURY.

Dagelijks geopend van half acht tot 12 uur. (1868)

SINDOR-HOUT.

Binnen weinige dagen wordt alhier verwacht de eerste lading **PLANKEN** van de Stoomzagerij te *Palembang*, bestaande uit: Planken van 20 tot 30 voeten lang, van 1 tot 2½ voet breed en van ¾—1—1¼ en 1½ duim dik.

Deze houtsoort is niet alleen een der schoonste voor de vervaardiging van meubelen, maar is ook uitmuntend, geschikt voor het bouwen van huizen en vaartuigen daar zij bijzonder tegen het water bestand is er zich zeer schoon laat afwerken.

Alle bestellingen voor die fabriek worden bezorgd door

(1861) GEBRS. BEIJNON.

De ondergeteekenden hebben pas ontpakt:

EEN FACTUUR

ENGELSCHE HANG- & KANTOORLAMPEN,

BERLIJNSCH ZILVEREN VORKEN en LEPELS in complecte stellen, verpakt in kistjes.

BENEVENS EEN FACTUUR

Engelsche Provisiën.

(1856) VAN RIET & TER GOUW.

Versche

BENGAALSCHE GRAM,

bij

(1892) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

Hassocks of voeten kussens,

RONDE TAPIJTEN,

ZWARE EN FRAAI GEKLEURDE

Tafelkleeden,

bij

(1844) ABEELEN, DENNISON & Co.

Bijzonder fraaije en deugdzame

Gestikte Zadels,

geschikt voor paarden van 4 voeten,

bij

(1851) JOHN PRYCE & Co.

Premier Juin

OUVERTURE

DE

L'HOTEL DE L'UNIVERS

TENU PAR

Vor THONNÉRIEUX.

AVIS.

Cet Hôtel nouvellement réparé offre de grands avantages, aussi bien aux familles qu'aux Capitaines et passagers seuls, par ses Chambres bien meublées et par sa belle situation.

Bains d'Eau de Rivière.

LA TABLE ET LE SERVICE NE LAISSENT RIEN à DÉSIRER.

Abonnements pour la nourriture au dehors.

(1871)

De Ondergeteekende

Chirurg-DENTIST,

heeft de eer het publiek te berigten, dat hij voor de geneeskundige Commissie alhier zijn examen met goed gevolg heeft afgelegd en daardoor aan alle vereischten heeft voldaan. Om alle mogelijke waarborgen te geven heeft hij besloten op Java te blijven.

Adres: **Hôtel des Indes**, in de toko vroeger door MAD. JANNETTE geoccupeerd.

(1815) L. PEBAQUÉ.

Engelsche Zadels.

De ondergeteekenden ontvingen direct van Londen eenige bijzonder groote en uitmuntend gestikte Zadels, met voor en achter kussens; tevens ordinaire gestikte en andere Zadels; alles compleet met chabrack en toebehooren.

(1843) ABEELEN, DENNISON & Co.

Regtstreeks uit FRANKRIJK per *Vallée de Luz* ontvangen:

PILULES GOURMANDES-PURGATIVES

DE

CAUVIN.

Place de l'Arc de Triomphe, No. 10 *à Paris.*

Dit purgerend en zuiverend Plantenmiddel, geauthoriseerd en populair in Europa sedert 1790, uithoofde van deszelfs gemakkelijk gebruik en algemeen erkende doelmatigheid in ongesteldheden van het bloed en de vochten, hardlijvigheid, slijm, gal, slechte spijsvertering, scheele hoofdpijn, verkoudheid, klierachtige aandoening, enz., enz. werd nog nimmer in Indie aangevoerd en is thans te bekomen à f 2.— per doos en in het groot à CONTANT met 20 % rabat bij

(1814) GEBRS. BEIJNON.

ENGELSCHE LAMPEN,

MESSENGERS en andere soorten

HANG- en TAFELLAMPEN,

van beste kwaliteit, ook KROONLAMPEN.

(1784) ABEELEN, DENNISON & Co.

VAN RIET EN TER GOUW

Ontvingen in Commissie:

3 SPAN BIJZONDER FRAAIJE

BATTAK PAARDEN,

met de laatste BOOT van *Padang* aangebragt.

(1855)

IJzeren Ledikanten.

Een groot assortiment van diverse soorten Ledikanten, Groote als Kleine en Kinder; ook opgemaakt met toebehooren, terwijl, *ter sluiting van factuur*, eenige tot **zeer verminderden prijs** te bekomen zijn bij

(1845) ABEELEN, DENNISON & Co.

Ontvangen bij de Ondergeteekenden:

fraaije geborduurde

VENSTER GORDIJNEN,

in stukken van 40 ellen.

(1894) Gebrs. ROSELJE & Co.

Pas Uitgepakt:

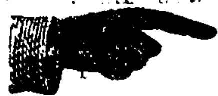
PRACHTIGE IJZEREN

LEDIKANTEN EN WIEGJES,

uit de beste Fabrieken.

IJZEREN LEDIKANTEN MET VEEREN.

(1893) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

De Ondergeteekende,

DENTIST

van de firma **Phillips & Gurner,**

Chirurgijn-Dentist titulair aan het hospitaal te Adelaïde,

heeft de eer het Bataviasche publiek te berigten, dat hij hier is aangekomen en dagelijks te spreken is over alle zaken tot zijn beroep betrekking hebben.

Adres: bij Mrs. BAIN, *Koningsplein.*

(1863) PHILLIPS, *Dentist.*

Let Wel!

ETEN

Verkrijgbaar bij

DE WED. LE DUC.

GANG NOORDWIJK bij de *Sluisbrug.* (1873)

Eene JUFVROUW uit den beschaafden stand en van de P. G., zag zich gaarne geplaatst als

GOUVERNANTE,

bij eene aanzienlijke familie in *Oost-Indië.* Zij is geexamineerd in de *Hollandsche, Fransche* en *Engelsche talen* en bij behoorende wetenschappen, en is in staat grondig onderwijs te geven in de *Muzijk* (*Piano*), alsmede in vrouwelijke handwerken. Men gelieve zich te adresseren, met *franco* brieven, onder Lt. **MM.**, bij den Boekhandelaar J. NOORDENDORP, te *Amsterdam.*

(1897)

Mevrouw de Weduwe Andreas, geboren Waitz, — zoo voor zich zelve als in hoedanigheid van voogdesse over hare, in huwelijk met nu wijlen den Heer **B. ANDREAS** verwekte, minderjarige kinderen — heeft den ondergeteekende hare ***Generale Volmagt*** gegeven voor de zaken, welke de nalatenschap van haren overleden echtgenoot en die, welke de firma B. ANDREAS & Co. betreffen.

De Heer J. ANDREAS blijft steeds belast met de *Generale procuratie* dier firma.

(1885) F. W. OVERBECK.

Gevraagd:

Een bekwaam Machinist,

voor den Stoomsleper ***Tjitarum.***

Adres Franco

(1833) DE STUERS.

Een Kandidaat Notaris

gevraagd bij den ondergeteekende.

De tijd. waarn. Notaris,

HEIJLIGER.

BATAVIA, 3 Junij 1861. (1829)

---

f 12,000,—

in leen te bekomen tegen $7^1/_2$% op gebruikelijke voorwaarden.

Te bevragen bureau van dit blad.

(1842)

De ondergeteekende, thans woonachtig op **PARAPATTAN**, in het huis laatst bewoond door den heer van *Chambon,* wenschte gaarne voort te gaan met

het geven van Onderwijs aan een achttal Jonge Jufvrouwen,

in al hetgeen tot eene beschaafde opvoeding behoort.

Mevr. D'ARNAUD GERKENS,

(1777) *Groebel.*

TE HUUR **HET HUIS**

in de Secretarij-Laan, thans bewoond door den Heer PANNEKOEK. (1848)

TE HUUR met 15 Junij a.s.,

TWEE KLEINE HUISJES,

gelegen in de ***Middelburgstraat.***

Te bevragen bij

(1831) E. F. REIJCKMANS.

TE HUUR EEN **HUIS**

in de ***Gang Boentoe.***

Te bevragen bij

(1864) M. C. MACARTICH.

BATAVIA, 6 Junij 1861.

ALGEMEENE VERGADERING

van stemgeregtigde Deelhebbers in de Javasche Bank, op Donderdag den 20 Junij 1861, des morgens ten 10 ure in het Lokaal der Bank.

a. Verslag der Commissie tot opname der balans, ingevolge art. 76 van het octrooi.

b. Vaststelling der huishoudelijke reglementen.

Namens President en Directeuren der Bank voornoemd,

De Secretaris

H. ROCHUSSEN.

BATAVIA, den 5 Junij 1861. (1860)

Machinerien.

De Ondergeteekenden, Agenten op Java van de Heeren

H. O. ROBINSON & Co.

Ingenieurs te Londen,

hebben de eer te berigten aan Heeren SUIKERFABRIEKANTEN en verdere belanghebbenden, dat thans bij hen voorhanden is:

EENE AFZONDERLIJKE

SUIKERRIET-MOLEN,

met Cylinders van 54 dm. lang en 28 dm. diameter en dat zij dagelijks nog eene dergelijke wachtende zijn.

Benevens:

Twee stel dubbele patent Cylindervormige

Suikerpannen,

van 5 stuks ieder met fornuizen en waarlooze stukken, liggende de teekeningen en specificatien ten hunnen kantore ter bezigtiging.

De Heeren **H. O. ROBINSON & Co.**, hunne Etablissementen eene groote uitbreiding gegeven hebbende, zoodat zij in staat zijn aan de voortdurend alom vermeerderende aanvragen van hunne MACHINERIEN te voldoen, kunnen thans iedere order, waarmede men hen zal willen begunstigen, met den meesten spoed ten uitvoer brengen, terwijl de Ondergeteekenden gereed zijn alle orders aan te nemen op

STOOM- en WATER-SUIKERRIETMOLENS, WATERWIELEN, VACUUMPANNEN, STOOMWERKTUIGEN, CENTRIFUGAAL MACHINES, RIJST- en OLIE-MOLENS, enz., enz., en op aanvrage specificatien en prijs opgaven kunnen verschaffen.

(1872) MACLAINE, WATSON & Co.

Nederlandsche Lloyd.

De Ondergeteekenden berigten, dat naar aanleiding der gewijzigde Statuten dezer Maatschappij, het Agentschap alhier wordt vervangen door een Kantoor, en dat in algemeene Vergadering van Deelhebbers te Amsterdam tot Leden zijn benoemd

de Heer J. D. RUIJS, W.zn. } *als Commis-*
" G. H. H. VAUPEL, } *sarissen.*
" A. R. J. CRAMERUS, *als Directeur.*

De Agenten der Nederlandsche Lloyd,

PAINE, STRICKER & Co.

BATAVIA, 1 Junij 1861. (1810)

Blijkens akte verleden voor den ondergeteekende op dato heden, is de firma

METZENDORFF, WILMANS, BUIJS & Co.,

door de

Algemeene Versicherungs-Gesellschaft für See-, Flus- und Land-Transport in Dresden,

gemagtigd om te *Batavia en bij liggende plaatsen*, de belangen van voorzegde ASSURANTIE MAATSCHAPPIJ waar te nemen en te behartigen, ten aanzien van alle beweerde schaden aan goederen, welke bij die Maatschappij zijn verzekerd.

Wordende alhier speciaal aangeteekend, dat bij het doen van expertises en bij het opmaken van processen verbaal van beschadigde goederen, de firma METZENDORFF, WILMANS, BUIJS & Co. zal moeten zijn vertegenwoordigd en dat alle stukken die strekken moeten om de geleden schade te constanteren, door die firma voor *gezien* zullen moeten worden geteekend.

De tijd, waarn. Notaris,
HEIJLIGER.

BATAVIA, 4 Junij 1861. (1830)

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY.

Een zeker geneesmiddel, voor zeere hoofden, melaatschheid en alle huidziekten. De loomheid, vermoeijenis en de neerslagtigheid des geestes, die de lijders aan huid ziekten gewoonlijk ondervinden, verdwijnen spoedig door het gebruik van de zalf en pillen van Holloway. De doelmatigheid van dit geneesmiddel in bovengenoemde gevallen is zonder weêrga, en in plaatsen waar deze ziekten menigvuldig zijn baren de genezingen verwondering; door de zuiverende eigenschappen der pillen, en de bijzondere uitwerking, die de zalf op het ligchaam heeft, zijn zij beide te verkiezen boven eenig ander geneesmiddel.

Doosjes Pillen à ƒ 1.— ƒ 3.— ƒ 5—.
Potjes zalf à ƒ 4.— ƒ 5.— ƒ 5.—.

Te Batavia	bij S. B. van Kleeff & Co.
„ Banjoemaas	„ M. S. Cheriman.
„ Soeracarta	„ W. Veldman.
„ Djocjocarta	„ Buijn & Co.
„ Salatiga	„ F. Knuthoffer.
„ Tagal	„ Wed. Dort.
„ Cheribon	„ W. Calistan.
„ Cheribon	„ M. Blok en Co. (1816)
„ Samarang	„ H. L. Lijon en Co.

de Groot, Kolff & Co. en de hoofd agenten Soesman & Co.

JAVA-BODE.

HH. Inteekenaren op bovengenoemd Blad, die geneigd zijn met hun abonnement voor het **Tweede half jaar 1861** voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Ondergeteekende kennis te geven, en hem de gelden daarvoor *franco* toe te zenden.

Prijs voor het Tweede halfjaar:

voor Batavia	ƒ 12,50
„ Java	„ 15,—
„ de Buitenbezittingen	„ 17,50
„ Nederland	„ 22,50

Brieven *franco* aan den *Administrateur*,
H. M. VAN DORP.

Ingevolge bekendmaking van den Directeur van Financiën dd. 4 Mei ll., kan men bij de Hoofden van gewestelijke besturen Wissels en Stortings-Bewijzen erlangen ter overmaking van Gelden, dan wel afdragen aan de navolgende Heeren: **Blok & Co.** te Cheribon; Mevrouw de Weduwe **C. H. Dort** te Tagal; **de Groot, Kolff & Co.** en **G. C. T. van Dorp** te Samarang; **Le Roy & Co.** te Soerabaija; **Weijermans & Co.** te Pasoeroean; **G. H. Hoogenraad** te Madioen, **H. Orth, Pz.** te Muntok; **H. R. van Wijk, Rzn.** te Padang; **Eckhout & Co.** te Makassar, **Harmsen** te Amboina en voor de niet genoemde Buiten-bezittingen bij de Agenten der schepen van den Heer **W. Cores de Vries.** (1826)

JAVA-BODE. – MAIL-EDITIE.

Met de Courant van heden wordt aan HH. Inteekenaren op den JAVA-BODE, een prospectus aangeboden van eene ***Mail-Editie*** van den Java-Bode, die tweemaal 's maands zal worden uitgegeven.

De Inteekening is van af heden, bij de agenten van den Java-Bode en den Ondergeteekende opengesteld à ƒ 25,— per jaargang.

PROEF-NUMMERS zijn voor het vertrek der eerstvolgende Land-Mail op *franco* aanvraag verkrijgbaar bij de agenten van dit blad en den Uitgever

(1874) H. M. VAN DORP.

ZES TAFEREELEN
uit het leven van den

Nederlandsch-Indischen LANDADEL.

Overgedrukt uit de JAVA-BODE No. 43, op *franco* aanvrage, te bekomen bij den uitgever
H. M. VAN DORP,
(1867) te BATAVIA.

Ontvangen:

STALEN PENNEN:

Joseph Gillott, no. 382, blaauw en bruin, met drie gaten.
The Constantinopel Pen.
The Commercial Pen.
The German National Pen.
Cachetten met ruitjes, enz. enz.

(1875) H. M. VAN DORP.

G. KOLFF & Co. te Batavia,

hebben op nieuw ontvangen:

een fraaije factuur **Lederwerk,** als:
GROOTE WISSEL PORTEFEUILLES, met Maand verdeeling, voorzien van koperen slot of elastieken.
BUVARDS en SOUS MAINS, met en zonder slot.
HEEREN en DAMES NECESSAIRES, gegarneerd met Toilet en Schrijfbehoeften.
AMBTENAARS PORTEFEUILLES en TROUSSEN.

(1835)

Mevrouw PONS niet in de gelegenheid geweest zijnde om van hare menigvuldige Begunstigers in Persoon afscheid te kunnen nemen, doet het langs dezen weg en durft hopen dat hare afwezichheid van slechts een jaar haar geen nadeel in de Toko zal doen. (1832)

Debiteuren en Crediteuren van wijlen den WelEdel Gestrengen Heer *Jhr. J. H. C. van der Wyck*, in leven 2den Luitenant der Infanterie, worden verzocht binnen den tijd van drie maanden aangifte of betaling te doen aan

de Commissarissen in den boedel,
VAN GOENS, *off van Gez. 3de klasse,*
VAN COEVORDEN, 2de *Luit.-kwart.*

AMOENTHAIJ,
den 8 Mei 1861. (1867)

STOOMBOOT OENARANG.

Het vertrek dezer Boot naar

Samarang en Soerabaija,

is bepaald:

op den 16den en 30sten Junij.

Nadere Informatiën bij

(1870) *de Agenten,*
LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

Stoomvaart in den Indischen Archipel.

Het vertrek der Stoomschepen in iedere maand gedurende het jaar 1861,
is geregeld als volgt:

VAN BATAVIA,

naar MUNTOK, RIOUW en SINGAPORE, den 1sten en 15den.
naar SAMARANG en SOERABAIJA, den 7den en 22sten.
naar BILLITON, PONTIANAK en SINGKAWANG, den 8sten.
naar BENKOELEN en PADANG, den 23sten.

VAN SOERABAIJA,

naar MAKASSAR, TIMOR-KOEPANG, DELHI en de MOLUKKEN, den 13den.
naar BAWEAN en BANJERMAS-ING, den 27sten

Nadere inlichtingen te bekomen bij

W. CORES DE VRIES, } te *Batavia* en te *Soerabaija.*
B. KOPERSMIT & Co., te *Samarang.*

(1817)

Het vertrek der STOOMBOOT

PALEMBANG-PAKKET,

is bepaald als volgt:

den 18den naar de

LAMPONGS,

den 25sten naar MUNTOK en PALEMBANG.

de Agenten
(1879) BUIJS, JACOBSEN & Co.

BATAVIA, den 8 Junij 1861.

Voor Vracht en Passage

NAAR

SAMARANG

wordt aangeboden het Ned. Ind. Schip

ELLEN,

Kapt. F. A. P. WENTHOLT,

Informatien bij

de Agenten,
B. KOPERSMIT & Co.

BATAVIA, den 8 Junij 1861. (1877)

Naar Singapore.

Het Stoomschip

KONINGIN DER NEDERLANDEN

zal op den 15den Junij van hier naar SINGAPORE vertrekken.

Nadere inlichtingen te bekomen bij de
Directie der N. I. St. Maatschappij,
(1869) MACLAINE, WATSON & Co.

MET DE

Cortgene,

Kapitein DUNLOP,

die omstreeks het laatst dezer maand van hier naar **Nederland** zal vertrekken wordt nog gelegenheid aangeboden voor een paar Passagiers, aan boord bevinden zich een Geneesheer en eene Hollandsche KOE.

Adres bij ANEMAET & Co., te *Soerabaija.*
„ „ REYNST & VINJU, te *Batavia.*
en den Kapitein te *Probolingo.* (1828)

Passage naar Rotterdam

wordt aangeboden met het voor familien bijzonder doelmatig ingerigt Ned. Schip

HUIJDECOPER,

Kapt. C. J. NINCK BLOCK,

voerende een geëxamineerd geneesheer.

Het schip wordt alhier beladen en zal begin Julij de reis naar Nederland aanvaarden.

Nadere informatien bij
de Agenten,
(1824) DÜMMLER & Co.

Voor passage naar Nederland

wordt aangeboden het Neerl. fregatschip

„Ternate,"

gevoerd door Kapt. **T. CARS, Tzn.**

welke bodem, door deszelfs ruime en uitmuntend ingerigte Campagne, zich bijzonder voor den overvoer van passagiers aanbeveelt.

Het vertrek van hier naar **Rotterdam,** is bepaald omstreeks ***medio Julij a.s.***

BATAVIA, 4 Junij 1861.

De Agenten:
(1834) VAN OMMEREN, BUEB & Co.

PASSAGE NAAR CHERIBON

per STOOMBOOT

OENARANG,

wordt aangeboden om op den 16 dezer des morgens 8 uur van hier te vertrekken.

Nadere informatien bij
de Agenten,
(1836) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

dagbladen beweren, dat het wetgevend ligchaam niet meer voldoet aan de verwachting des volks. De rapporten der prefecten geven echter te kennen, dat men voor groote verwikkelingen vreest bij de nieuwe verkiezingen.

— Er is sprake van eene reis, die de keizer in de aanstaande maand Mei naar Brussel zal ondernemen.

Parijs, 10 April. Prins Napoleon en princes Mathilde zullen stellig naar Toulon vertrekken, waar zij eene week zullen vertoeven; zij zullen hun intrek nemen in het hotel der maritieme prefectuur. Men gelooft niet, dat zij naar Italie zullen vertrekken en beweert, dat deze reis alleen ten doel heeft, om de maritieme werken te inspecteren en de schepen, die tegen het midden dezer maand naar Syrie zullen vertrekken. De reis naar Italie zal eerst dan worden ondernomen, wanneer het koningrijk Italie officieel door de Fransche regering zal zijn erkend.

— De nieuwe rekruten worden bij de regimenten ingelijfd, en de soldaten wier verloftijd is geëindigd, zijn nog niet weder onder de wapenen.

— Men verzekert, dat de heer Baroche, minister zonder portefeuille, aan den keizer voor eenigen tijd verlof heeft aangevraagd.

— Graaf Kisseloff heeft heden eene langdurige conferentie met den heer Thouvenel gehad.

— De *Moniteur* meldt het volgende: Er zijn proeven genomen met een nieuw stelsel van telegraphie voor schepen door middel van een vaandel, geplaatst tusschen twee ballen van verschillende kleur, en door verandering van den stand dezer drie voorwerpen worden de tien cijfers aangeduid en dus ook alle mogelijke getallen; men behoeft dan slechts in het seinboek na te gaan, welke woorden en zinnen door deze getallen worden aangeduid. Des nachts geschiedt het seinen door middel van lantaarns van verschillende kleur.

— Prins Czartoryski en andere aanzienlijke medeleden der Poolsche emigratie hebben eene audientie bij den keizer gehad, om Z. M. opmerkzaam te maken op den treurigen toestand van Polen en zijne bemiddeling bij het hof van Petersburg te verzoeken.

— Sommige voorwerpen op de verkooping Soltykoff hebben fabelachtige prijzen opgebragt. Eene houten kast heeft 16,500, eene andere 12,500 frs. opgebragt. Vier fauteuils golden 1000 frs. het stuk; vier stoelen bragten ieder 3500 frs. op.

— De schilderij van van Ostade is op de verkooping Lehon voor 32,070 frs. door de keizerin aangekocht.

— Er is gemeld, dat Nino Bixio door Garibaldi van hier was terug ontboden, dit berigt is echter onjuist; generaal Garibaldi heeft zijn dapperen krijgsmakker integendeel aangeraden zijn verblijf te Parijs te verlengen.

Japan en de westelijke Mogendheden.

Onze laatste berigten uit Japan waren van geen zeer bevredigenden aard. In den buitenlandschen handel was groote stilstand, vooral kenbaar aan de duurte van 't Americaansch goud, door de Japannezen betaald met vijfenzestig cents per dollar, en zilveren itzeboes, een werkelijke waarde hebbende van drie en dertig cent, werden geschat op veertig. Zulk een onevenredige verhouding in den koers is op zich-zelf reeds een onoverkomelijke hinderpaal bij den inkoop van Japansche waren, en de vreemde kooplieden aldaar hebben natuurlijkerwijs liever invoer dan uitvoer. Ongetwijfeld bestaat er in Japan een groote partij, den vreemdeling vijandig, en thans staat het land met betrekking tot de opening des rijks voor westersche volken de vuurproef door. Dat de liberale partij in onze eeuw zal zegevieren lijdt geen twijfel, maar het bejammert ons te zien, dat het gedrag der engelsche consuls te Jedo en Kanagawa, zoowel wat hun bijzonder als openbaar leven aangaat, der conservatieve partij gegronde reden voor hun afkeer heeft gegeven. In de uitoefening van hun ambt waren deze heeren zeer willekeurig en onhoffelijk, en in hun privaat leven toonden zij een losbandigheid, die der engelsche natie tot schande strekt. Men heeft zich onlangs niet alleen schuldig gemaakt aan verleiding, maar ook aan moord, want men schoot den vader dood na de dochter onteerd te hebben.

De laatste daden der Engelschen en Franschen in het Oosten hebben zulk een wonderdadige uitwerking op den geest der inboorlingen gehad, dat de Japannezen bevreesd zijn zelfs naar een Engelschman te wijzen. In zulk een indruk kan 't bezoek hunner landslieden in de Vereenigde Staten hen bevestigen, want de Japannezen hebben een goed denkbeeld opgevat van de menigte werktuigen, die men in den nieuweren oorlog in toepassing brengt, en over de weinige kans die zij hebben, dat wij vreezen zouden voor hunne vestingen. 't Is evenwel voor vreemde mogendheden volstrekt onmogelijk, al de voordeelen van den handel met Japan te gewinnen, zonder tot een handelende staatkunde over te gaan of de heiligheid der Japansche huizen aan te randen, en tevens is het ongeraden een van beiden te doen, omdat het nog meer zal bijdragen om den afkeer der geheele Japansche bevolking tegen ons gaande te maken. 't Is een treurige zegepraal, als het Westen zijn voordeel tracht te doen met de zwakheid van het Oosten, om ongeroepen misdrijven te plegen door beleedigingen tegen het gouvernement en de zamenleving aldaar. 't Is een goede zaak magt te bezitten, maar nog beter is het er geen misbruik van te maken.

De Japannezen zijn voornemens een gezantschap naar Engeland te zenden, maar zij zoeken thans naar een schip en bemanning om den overtogt te doen. Zulk een staatkundige uitstap zou het koningrijk der rijzende zon tot niets meer maken dan een negendaagsch wonder, en waarschijnlijk een voorbeeld geven, dat door de Hemelsche zonen van het theeland gevolgd zou worden. De inneming van Pekin heeft de aziatische denkbeelden omtrent de barbaren gewijzigd, het prestige vermeerderd van alle westersche mogendheden. Rusland zou niet in staat zijn geweest, het traktaat te sluiten zonder de Engelsche en Fransche wapenen.

't Is echter het nationale gebrek van Engeland liever aanvallend dan verzoenend te zijn. John Bull is gemakkelijk boos te maken, en dan wil hij niets hooren dan tromgeroffel en kanongebulder. Frankrijk en Engeland hebben de gelden betaald, waarvoor Rusland het contract heeft gekocht van een stuk land, dat eenige weken vroeger nog Chineesch grondgebied was, en 't heeft tevens zijne voordeelen van de communicatie met geheel China, en behalve de kosten van onderhoud voor de geschoren Japanneesche hoofden, zullen wij in het Oosten door vredelievende middelen meer winnen, dan de geallieerden wonnen door den oorlog. Wij zien met geen afgunstig oog op de voorgenomen ambassade naar Groot Brittannië neer. De bamboes-heeren zullen ongetwijfeld de meest grenzenlooze nieuwsgierigheid gaande maken en veel stof tot vermaak opleveren; en 't is te hopen dat èn de bezoekers èn de gastheeren des te meer tot het aangaan eener schikking genegen zullen zijn.

(*New-York Herald.*)

NIEUW-ZEELAND.

Een telegram van Sydney meldt, dat op den 18den Maart de generaal-majoor Pratt op verzoek der inlanders een wapenstilstand van 48 uren heeft toegestaan. Den vorigen dag waren aanhoudend schoten gewisseld tusschen de Engelschen en de inboorlingen; de eerstgenoemden gingen steeds voort zich te versterken, en naar mate zij vooruitgingen het inlandsche fort in te sluiten. Op den namiddag van den 12den heschen de inlanders het sein voor den wapenstilstand, die toen gesloten werd. De voorstellen door de Mories gedaan, waren niet bekend.

De voorstellen van de opperhoofden der Thamu- en Waikata stammen, den Gouverneur op 5 Febr. jl. voorgelegd, waren: 1o Dat het stuk land te Waitara ter zijde gelaten zou worden, om daarna gereed gemaakt of bewoond te worden voor een hof of whakawakanga; 2o Dat de oorzaken van het kwaad, voor zoover het de menschen betrof, ongewroken zouden blijven of hun vergeven worden. Indien deze voorwaarden werden aangenomen, waren de hoofden geneigd hunne vrienden uit den oorlog terug te roepen. De gouverneur maakte den hoofden duidelijk, dat hun voorstel niets als een wensch uitdrukte, dat alle onderdanen in opstand waren tegen Harer Majesteits regering, en dat de oproerige inboorlingen in denzelfden toestand zouden worden teruggebragt, waarin zij bij het begin der vijandelijkheden verkeerden; dat er geen woord was gezegd over de erkenning der engelsche wet in de toekomst, noch over de vergoeding voor de verwoesting te Taranaki aangerigt, noch voor den moord te Omata in Maart jl. gepleegd, en dat het voorstel gelijk het daar lag, in 't geheel niet geschikt was om ten grondslag te dienen voor een duurzamen vrede. Het hoofd Aihipene antwoordde, dat de hoofden hadden verwacht, dat er kwestiën zouden bestaan tusschen den gouverneur en de opstandelingen, doch dat het natuurlijk zaak was eerst vrede te sluiten en dan de geschillen te vereffenen. De gouverneur legde hun daarop uit, dat het hem onmogelijk was op zulken voet vrede te sluiten. Daar de opperhoofden niets anders dan de bovenvermelde voorstellen hadden aan te bieden, werd hun te kennen gegeven, dat deze niet aannemelijk waren; dat er zaken waren, die Waikata eerst in overweging moest nemen, voor het met grond vrede kon verwachten. Op de vraag of zij gemagtigd waren voor hunne eigen stammen van Ngatiawa vrede te sluiten, gaven zij een ontkennend antwoord, doch dat zij hun best wilden doen het goed te maken, en dat indien de opstandelingen weigerden die schikkingen goed te keuren, deze aan hun lot zouden worden overgelaten. Door hunne eigen bekentenis werd het alstoen duidelijk, dat zij in geenen deele volmagt hadden om over den vrede te onderhandelen, en echter verwachtten zij dat de gouverneur op eenmaal bevelen zou de vijandelijkheden te staken.

De laatste berigten van Taranaki houden in dat op den 4den drie manschappen van het 40ste en een van het 65ste ernstig gewond waren. Den volgenden dag werden er nog iemand van het 40ste gedood en twee gewond.

Generaal Pratt dreef den vijand in Pa Pukerangiora, en zijne maatregelen werden algemeen goedgekeurd. In den nacht van den 26sten kroop een troep inboorlingen in de reeds een eind gevorderde loopgraven, stak eenige schanskorven in brand en verstopte de gangen, naar men zegt, door een menigte takken. Hun doel bereikt hebbende, onthaalden zij de troepen op een uitdagend geschreeuw, waarna zij op de vlugt slogen. New-Plymouth was op dien datum naauw ingesloten door den vijand, die de huizen verbrandde, de planters vermoordde, tot op een mijl van de verschansingen.

Op den 22sten Februarij waren de inboorlingen door een gedeelte van het 57ste en 65ste, benevens een gedeelte vrijwillige scherpschutters, onder majoor Herbert, overvallen, welke troepen ter hulpe van Omata waren gezonden. De schermutseling was levendig en eindigde met de vlugt der inboorlingen in het bosch, buiten het bereik der kogels.

Op den 4den Maart kwam de *Norwood* te Auckland aan met de derde batterij, vierde brigade koninklijke artillerie. Zij is gewapend met Armstrong kanonnen en rijkelijk van amunitie voorzien. Eenige dagen te voren kwam de *Sevilla* van Cork aan, met versterking voor de op het oorlogstooneel aanwezige regementen, ten getale van 150 onderofficieren en manschappen.

(*The Argus*, 25 *Maart*.)

SCHEEPS- EN HANDELSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	VAN.		NAAR.
Mei	30	Nederlandsch	Drie Gebroeders	H. B. A. Kramer	Batavia	28 Mei	Amsterdam
Junij	2	Engelsch	Peter Symons	R. J. Legg	Singapore		Londen
"	—	Zweedsch	Elizabeth	T. D. Knoll	"	13 Mei	Cowes
"	—	Nederlandsch	Burgemeester Hoffman	T. D. de Wit	Batavia	29 "	Rotterdam
"	3	"	Burgemeester van Reenen	A. W. F. v. d. Kuffeler	Singapore	13 "	Amsterdam 1)
"	—	Engelsch	Louthera Cross	W. H. Manley	Londen	9 Febr.	Hongkong 2)
"	—	"	Remeo	C. A. Fairbairn	Liverpool	23 "	Shanghae
"	—	Spaansch	Concepcion	J. T. Tuton	Cadix	1 Maart	Manilla 3)
"	—	"	Bundios y Habana	Zuaso	Liverpool		"
"	—	Nederlandsch	Dolfijn	T. D. Gollards	Bantam	2 Junij	Amsterdam
"	—	Engelsch	Kamehameha IV.	G. Crowford	Singapore	3 Mei	Liverpool 4)
"	4	"	New Perseverance	A. C. Hogg	Swan Rivier	16 April	Singapore 5)
"	—	Zweedsch	Hilda Chalotte	P. L. Randberg	Boston	18 Febr.	Manilla 6)
"	6	Amerikaansch	Navigator	J. F. Fischer	W. Kust N. Holland	10 Mei	Mauritius

1) Pass. de heer T. Buijard. 2) Pass de heer R. Bonnett. 3) met 202 Pass. 4) met 4 Pass. 5) met 7 Pass. 6) Pass. de heer J. B. Gaskell.

Aangekomen schepen te *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		AGENTEN
Junij	5	Deensch	schoener	Cadorius	H. Pauiser	Liperpool	10 Febr.	Martin, Dyce & Co
"	—	Ned. Indisch	bark	Ellen	F. A. P. Wentholt	Samarang	31 Nov.	B. Kopersmit & Co.
"	—	"	"	Antoinette	Iutje Achmat	Cheribon	1 Junij	Buijs, Jacobsen & Co.
"	7	"	brik	Resgel Hair	Sech bin Joesoep	Sumbawa	1 Maart	Coulster

Vertrokken schepen van *Batavia*.

DATUM		VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Junij	6	Ned. Indisch	brik	Sarie Elmashoor	Moh. Yoesin	Samarang en Banjermassing
"	—	Deensch	bark	Dollart	L. H. Meggenborg	Castries Baij
"	7	Ned. Indisch	stooms.	Ambon	W. Vogel	Sam. Soer. en de Molukken.
"	—	"	brik	Zwaluw	P. Bloem	China
"	—	Nederlandsch	bark	Jacoba	M. F. Schaap	Indramaijoe en Cheribon
"	8	Ned. Indisch	stooms.	Palembang	H. Kramer	Sinkawang via Billiton & Pontianak
"	—	Deensch	bark	Therese	E. Kersting	Engeland

In lading liggende schepen te *Batavia*.

VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	schip	Doggersbank	P. J. Kerkhoven	Padang	Hauger & Schuurman.
"	bark	Buitenzorg*	H. H. Ruhaak	Rotterdam	van Ommeren, Rueb & Co.
"	schip	van Galen	Brandligt	Amsterdam	Busing, Schröder & Co.
"	brik	Amerika*	Meermans		F. Cezard & Co.
"	bark	Jacobus Martinus*	Meppelder		
"	"	Elize Henriette	P. J. Deterding		Paine, Stricker & Co.
"	"	Koning Willem III*	H. H. Zeijlstra		B. van Leeuwen & Co.
"	"	Huijdekoper*	C. J. Ninck Blok	Rotterdam	Dümmler & Co.
"	"	Margaretta Johanna*	Verschuur	Engeland	Tolson, Hunt & Co.
"	"	Jan Hendrik	J. Leijvelt	Nederland via Tjilatjap	B. Kopersmit & Co.
Ned. Indisch	"	Sara Eleonora*	D. Schuijmer	Samarang	Cassa ette & Co.
"	"	Djoedool Waduet*	Said bin Hassan	Soerabaija en Balie	Buijs, Jacobsen & Co.
"	"	Maria Henriette*	J. Winter	Samarang	B. Kopersmit & Co.
"	schip	Ellen*	Wentholt	Samarang	
"	"	Idroesie*	Sech Baheer	Samarang en Soerabaija	Coulster
"	"	Resgil Hair*	Sech bin Joesoep		
"	bark	Jan Pietersz. Koen hern Josephine*	A. Kuipers	Samarang en Soerabaija	P. Landberg en Zoon.
"	"	Alnoer*	Sech Marzoekie	Samarang	B. J. Jacobs
"	"	Liong Goan Zephijr*	Goeij Potjoan		Buijs, Jacobsen & Co.
Engelsch	bark	J. C. Ross*	Ballard	Cocos Eilanden	Wilson & Co.
"	brik	Gorrilla*	J. Chuseman		
"	bark	Amalia*	W. Bortoh	Singapore	Martin, Dyce & Co.
Noorw.	"	Souverain*	A. S. Hellieson		Busing, Schröder & Co.
Deensch	schoen	Cadorius*	H. Paulsen	Singapore	Martin, Dyce & Co.

De Particuliere schepen zijn aangeduid met een*

Aangekomen schepen te *Pasoeroean*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN
Mei	21	Nederlandsch	schip	Karel August.	A. Huizer	Rotterdam
"	22	Ned. Indisch	bark	Tatas Banjarmassing	Sarief Mokamat	Soerabaija
"	—	Nederlandsch	schip	Cheribon	W. J. Coers	Bezoekie

Vertrokken schepen van *Pasoeroean*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Mei	25	Nederlandsch	schip	Clio	J. O. Wijumslen	Batavia

In lading liggende schepen te *Pasoeroean*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN	GEZAGVOERDERS	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	schip	President van Rijckevorsel	C. Vermeij		Geene
"	"	Cheribon	W. J. Coers		"
Ned. Indisch	"	Tatas Banjarmassing	Sarief Mohamat		"
Nederlandsch	"	Karel August	A. Huizer		

Aangekomen schepen te *Samarang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	DATUM.	VAN
Mei	22	Ned. Indisch	schoener	Apie Maus	L,m Tjat Toij	18 Mei	Djawana
"	23	Nederlandsch	bark	Batavia	E. M. Pfeiffer	9 "	Batavia
"	—	Ned. Indisch	stooms.	Macasser	W. A. J. Kuller	22 "	Soerabaija
"	—	"	bark	Kiem Tian Thaij	Kwee Gi Tjoen	23 "	Riouw
"	—	"	stooms.	Palembang	S. W. Ritterberg	22 "	Batavia
"	24	"	"	Batavia	G. A. Neije	— "	"
"	—	Nederlandsch	bark	Christina Helena	C. Tjebbes	19 "	Probolingo
"	25	Baliesch	schoener	Ardjoeno	Sariedjo	14 "	Balie
"	—	Ned. Indisch	stooms.	Oenarang	S. van Halstijn	24 "	Soerabaija
"	28	"	bark	Hok Sing	Oeij Sioe Tjing	20 "	Riouw
"	—	"	stooms.	Padang	A. Guijot	27 "	Soerabaija
"	29	"	bark	Djadul Hair	Sech Basbaij	26 "	Riouw

Vertrokken schepen van *Samarang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Mei	23	Balisch	schoener	Ampenan	Achmat	Grissee
„	—	Ned. Indisch	kotter	Plita	Kho Ting Mo	Soerabaija
„	24	„	stoomsch.	Macasser	W. A. J. Kuller	Batavia
„	—	„	bark	Kalimanten	Lie Oentat	Banjermassing
„	25	„	stoomsch.	Palembang	S. W. Ritterberg	Batavia
„	—	„	bark	Batavia	Sech Marzoekie	Soerabaija
„	26	„	bark	Alnoer	G. A. Neijs	Batavia
„	—	„	stoomsch.	Gouarang	S. van Hulstijn	„
„	29	„	schoener	Apie Mass	Lim Njat	Muntok
„	—	„	stoomsch.	Padang	A. Guijot	Batavia
„	30	Nederlandsch	bark	Robertus Hendrikus	B. H. Mulder	Soerabaija

In lading liggende schepen te *Samarang*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Staatsraad van der Heuven	F. Heijmeriks	Nederland	Jacobson & Co
„	„	Batavier	E. H. Pfeiffer	Nederland	C. Dammitz & Co.
„	schip	Christian Helena	C. Tjebbes	Nederland	Jacobson & Co.
Hamburgsch	bark	President Furrer		China	Wermuth & Co.
Ned. Indisch	schoen.	Sumatra	Mohamat Alie		Gezagvoerder.
„	bark	Wilhelmina Cox	H. F. Reniger	Batavia	Dorrepaal & Co.
„	„	Kim Tian Tay	Kwee Gi Tjoen		Gezagvoerder.
„	schoen.	Ardjoeno	Saridjo		„
„	bark	Hok Sing	Oeij Sioetjing		„
„	„	Jadul Hair	Sech Basbai		„

Vertrokken schepen van *Bantam*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Junij 1	Ned.	brik	Dollijn	Gellards	Amsterdam

Aangekomen schepen te *Pamakassan*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Mei 18	N. I.	schoen.	Hingthay	Bakar	Grissee
„ 20	„	„	Hing-an	Moht. Tahie.	„
„ 23	„	„	Al Oemanie	Sech Bahasoan	„
„ —	„	bark	Balgia	Said Sahabodin	Soerabaija

Vertrokken schepen van *Pamakassan*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN	GEZAGV.	NAAR
Mei 21	N. I.	schip	Faldoel Mosbarak	Noordin	Palembang

Aangekomen schepen te *Sumanap*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Mei 21	N. I.	schoen.	Bella	Rietberg	Pasoeroean

Vertrokken schepen van *Sumanap*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Mei 23	N. I.	bark	Baboel Haer	Sech Fagie	Benkoelen

Aangekomen schepen te *Probolingo*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Mei 26	Ned.	bark	Cortgene	Dunlop Dz.	Soerabaija

Vertrokken schepen van *Besoeki*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Mei 20	N. I.	schoen.	Machmood	Said Segaf	Sumbawa
„ 21	Ned.	bark	Cheribon	Crere	Pasoeroean

Aangekomen schepen te *Tjilatjap*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Mei 20	Ned.	bark	Agatha en Maria	van Zijp	Batavia

Vertrokken schepen van *Tjilatjap*.

DATUM.	VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Mei 20	Ned.	bark	Uliisses	Mollinger	Soerabaija

Aangekomen schepen te *Banjoewangie*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Mei 18	Ned.	brik	Karel August	Huiser	Rotterdam
„ 20	„	bark	Hendrina	Pompe	New-Castle
„ —	N. I.	schoen.	Venus	Jan	Bali Badong
„ 23	Ned.	schip	Gallilie	Keck	Amsterdam

Vertrokken schepen van *Banjoewangi*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Mei 19	Ned.	brik	Karel August	Huiser	Pasoeroean
„ 21	„	bark	Hendrina	Pompe	Soerabaija
„ —	N. I.	schoen.	Venus	Jan	„

Aangekomen schepen te *Bonthain*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
April 16	N. I.	bark	Attijatur Rachman	Sech Banseer.	Soerabaija
„ —	„	„	Se-oetban	Sech Banseer.	„

Vertrokken schepen van *Bonthain*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
April 17	N. I.	bark	Attijator Rachman	Sech Banseer.	Amboina
„ —	„	„	Se-oetban	Sech Banseer.	Goenoengtalo

Aangekomen schepen te *Indramaijo*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Mei 26	N. I.	brik	Cheribon Packet	Cowan	Tagal
„ —	„	bark	Inghoat	Kwee Koga	Cheribon
„ 27	Ned.	„	Wilhelmina Lucia	Nolles	„
„ 28	„	„	Schelde	Hoffman	„

Vertrokken schepen van *Indramaijo*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Mei 27	N. I.	bark	Inghoat	Kwee Koga	Riouw

Aangekomen schepen te *Cheribon*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Mei 23	N. I.	schoen.	Mabrook	Said Madehie.	Palembang
„ —	„	bark	Kim Tjiat Tjiang	Io Ingliang	Batavia

Vertrokken schepen van *Cheribon*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Mei 24	N. I.	bark	Marpoek	Said Segaf	Batavia
„ —	Ned.	schip	Wilhelmina Lucia	Nolles	Indramaijoe
„ —	N. I.	bark	Oeij Sinjo	Oeij Holian	Tagal
„ 25	„	schoen.	Koontool Mass	Lim Assie	Muntok
„ 26	Ned.	bark	Schelde	Hoffman	Indramaijoe
„ 27	„	„	Almelo	Tjebbes	„
„ —	N. I.	schoen.	Srie Bientang	Tjie Inste	Muntok
„ —	„	bark	IJoessoerin	Said Alkaf	Samarang
„ 28	Ned.	schip	Alblasserdam	t' Hoen	Tagal

Aangekomen schepen te *Tagal*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Mei 25	N. I.	bark	Oeij Sinjo	Oeij Holian	Batavia
„ —	„	„	Nicht Mastora	Said Alhabasoij	Soerabaija
„ —	„	„	Vrijhandel	Said Alhabasoij	„

Vertrokken schepen van *Tagal*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Mei 21	N. I.	schoen.	Koontool Mass	Lim Assie	Muntok
„ —	„	bark	Batavia	Sowie	Pekalongan
„ —	„	brik	Cheribon Packet	Cowan	Indramaijoe
„ 25	„	bark	Oeij Sinjo	Oeij Holian	Pekalongan

Aangekomen schepen te *Pekalongan*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Mei 1	N. I.	bark	Batavia	Sowie	Tagal

Vertrokken schepen van *Pekalongan*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Mei 27	N. I.	bark	Batavia	Sowie	Batavia
„ [illegible]	„	„	Jadul Baria	Said Baharoen	Sumanap

Aangekomen schepen te *Joana*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Mei 18	N. I.	schoen.	[illegible]	Lim Boengiok	Muntok
„ 23	„	bark	[illegible]	Sie Ikhiem	Rembang

Vertrokken schepen van *Joana*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Mei 18	N. I.	schoen.	Ayaminse	Lim Njat Tjoeij	Muntok

Handelsberigten.

TE AMSTERDAM EN ROTTERDAM.

VAN 9 APRIL TOT 24 APRIL 1861.

(Vervolg en Slot)

DROOGERIJEN. Camphor prijshoudend doch zonder koopers. — Cassia Fistula. Tot ca. *f* 10. — werd hetgeen daartoe voorkwam, genomen. Eene partij van 1129 Pn. ex Kortenaar werd tot geheimen prijs verkocht, en eene van 800 Pn., bij inschrijving aangeboden, niet gegund. — Cassia Lignea gaf nog geene aanleiding tot handel. Te Rotterdam werden 223 Kn. BS. ex Thetis in veiling verkocht van 53½ à 55½ cs. — Cassia Vera vast. — Cocosolie tot de notering te plaatsen. Op 11 April werden door de N. H. M. in veiling verkocht 169 Fusten, ca. 71000 Ko. en werd voor prima wit *f* 30¾, voor goed wit *f* 29¾ en voor ordinair wit *f* 29¼ bedongen. — Cubeben. De houders zijn zeer geretireerd door de vermoedelijke vooruitgang in prijs op Java. — Gom Damar blijft flaauw. In veiling werden op 22 April 157 Kisten BS. ex Eugenie verkocht tot *f* 17¼ à *f* 24. — Gum Elastiek. De gevorderde prijs van *f* 105. — werd niet toegestaan; het artikel is eerder flaauwer dan williger gestemd. De in veiling gebragte 38 Kranj. BS. ex Christ. Louis werden van *f* 95¼ tot *f* 96¾ verkocht. — Lange Peper is billijk te koop. — Van Paarlmoerschelpen komen op 25 April bij inschrijving te Amst. aan de markt, ca. 16225 stuks weg. ca. 6240 Kilo, van Macassar per Elisabeth en Jacoba aangevoerd. — Japansche Was zonder handel. — Bindrotting niet genoteerd.

Zie hier den afloop der veiling van Cocosgaren ex Auxiliair, op 11 April te Amst. gehouden:

1837 kluwen Garen ca. 5500 Ko. tot *f* 38¾ @ 40¼ verk.
16160 poppen „ „ 6460 „ „ „ 33¼ „ 34¼ „
355 kluwen vezels „ 290 „ „ 30 „ 30¼ „

terwijl nog een koop van 1100 poppen Garen BS. tot *f* 25.— nemers vondt.

Te Rotterdam zullen door particulieren op 14 Mei geveild worden: 69 kisten Gum Damar, 512 stukken ca. 400 ko. Gutta Percha, 50 balen Cubeben, 19 do. do. bijsoort en 49 fleschen O. I. Cajaputhi.

De N.H.M. heeft hare voorjaarsveiling tegen 14 Mei te Rotterdam aangekondigd, bestaande uit: 9127 stukken Gutta Percha, 321 coll. Gum Elastiek, 115 Balies Japansche Kamfer, 889 kisten do. Boomwas, 266 kisten en 23 zakken Gum Damar, 360 kisten en 327 balen Paarlsago, 125 bn. Sago Meel en 357 pn. Cassia Vera.

SPECERIJEN blijven steeds in dezelfde positie.

Van Notenmuscaat kwamen 34 kisten BS. ex Christiaan Louis te Amst. in veilingvoor, en vonden tot 15 @ 16½ cs. koopers.

In veiling werd te Amst. eene partij van 803 kisten gecoof. Gember ex Thetis aangeboden, waarvan slechts 60 kisten tot 66 cs. koopers vonden. De rest werd niet geveild en opgehouden.

Door particulieren zullen op 3 Mei te Amst. in veiling worden aangeboden, de volgende Specerijen liggende op ontvang-cedullen der N. H. M. als:

74 vn. Notenmuscaat, waarvan 26 No. 1. Ao. 1848/52, 46 No. 2. Ao. 1851/2 en 2 No. Ao. 1852.
22 vn. Foelie. Ltr. D. Ao 1853.
146 vn. Nagelen, waarvan 28 No. 1. Ao. 1858, 52 No. 2. Ao. 1848/58 en 66 No. 3. Ao. 1846/56 en
226 vn. Kaneel, waarvan 48 No. 2. Ao. 1852, 170 No. 3. Ao. 1850/4 en 8 No. 4. Ao. 1850.

ARAK. Hiervan werden afgedaan: 50/1 en 13/2 Legg. ex Nagasacki, aanvoer 1858, zoo men zegt tot *f* 180.— en 50 Legg. ex Elisa Susanna, aanvoer 1858 tot *f* 175.— Houders zijn vaster gestemd.

Marktprijzen.

TE BATAVIA, DEN 8 JUNIJ 1861.

BENAMING DER GOEDEREN.	PRIJZEN VAN	PRIJZEN TOT	AANMERKINGEN.
Arak Batavia ₰ legg.	60.—	....	afgedaan op levering
Casia, Vera	....	....	niet aan de markt.
Cochenille	....	....	Idem.
Cubeben	60.—	....	Idem.
Foelie N°. 1 Benkoelsche	40.—	45.—	weinig vraag.
Gom Elastiek ₰ pic.	75.—	78.—	
„ Benzoin	35.—	65.—	geen transactien. u
„ Dammar ₰ pic.	24.—	25.—	eenige vraag.
Gutta Percha	....	....	zonder voorr.
Huiden, Koe	3.—	4.50	weinig gezocht.
„ Buffel ₰ st.	3.25	4.50	Idem.
Indigo	4.20	....	Sam. afgedaan.
Japan Boomwas	44.—	....	op vendutie
Kampher, Japan... per Balie.	80.—	....	niet voorhanden.
Klapper Olie	22.—	23.—	verkoopen. 1)
Koffij, Java	....	....	zonder vooraad. 2)
„ Padang	....	....	Idem.
Koper, Japansch	80.—	....	nom. zonder voorr.
Kruidnagelen ₰ pd.	....	....	niet voorradig
Notenmuscaat No. 1 Benk.	70.—	80.—	flaauw.
Peper, zwarte	18.—	....	nominaal.
„ witte	35.—	....	tot not. verkrijgbaar.
Rotting, Banjermassing	8.—	8.50	afgedaan.
„ Padang	5.—	6.—	Idem.
Rijst, Indramaijoe met zakken.	....	....	niet ter markt.
„ Witte Batavia 1e kwalit.	150.—	165.—	geringe vraag.
„ „ „ 2e „	135.—	150.—	„ „
„ Carga	110.—	125.—	„ „
Sandelhout	....	....	niet voorradig.
Sapanhout, Manila in Entrep.	6.—	....	nominaal.
„ Java ₰ pic.	3.—	3.50	Idem.
Suiker No. 16	15.50	16.—	afgedaan 3)
Tabakbladeren	....	....	niet aan de markt.
Tamarinde	6.—	....	geen omzettingen.
Tin	86.—	....	weinig voorraad
Was, Timor	190.—	....	met minder vraag 4)

1) voor plaatselijke Consumptie.
2) Op de kust *f* 33⅝ besteed.
3) op de kustplaatsen *f* 16. — op levering geboden.
4) Bengaalsche *f* 185,— ₰ picol, gewild.

Wisselkoers.

Op Nederland 6/m. dato *f* 100¼ @ *f* 100½ pCt.
„ Engeland „ Zigt 11,75 ₰ £.
„ China *f* 2,70 @ *f* 2,72 ₰ $
„ Singapore *f* 2,70 @ *f* 2,72 ₰ $
„ Calcutta *f* 122.— ₰ 100 Co. Rs.
Gouvernement trekt @ *f* 100 sedert 5 April.

PRIJS-COURANT

TE PADANG DEN 25 APRIL 1861.

Invoer Artikelen

			Een maand crediet.	
Maddapollams, Holl:	vijf kwart		*f* 5.10 à *f* 5.20	Weinig vraag. De markt ruim voorzien.
„ „	zes „		„ 6.10 „ „ 6.25	
„ „	zeven „		„ 7.10 „ „ 7.25	
„ „	acht „		„ 8.50 „ „ 8.75	
Shirtings, gebleekt,	vijf „		„ 8.— „ „ 8.10	
„ „ „	vijf en een half kwart		„ 9.— „ „ 9.20	
„ „ „	zes „		„ 9.75 „ „ 10.—	
Calicots, „	vijf „		„ 5.— „ „ 5.10	
„ „	zes „		„ 6.10 „ „ 6.20	
„ „	zeven „		„ 7.— „ „ 7.10	
Shirtings, ongebleekt Holl.	vijf „		„ 7.30 „ „ 7.50	
„ „ „	vijf en een half kwart		„ 8.— „ „ 8.15	
„ „ „	zes „		„ 8.85 „ „ 9.—	
Dirilings, ruwe	vier „		„ 7.50 „ „ 7.75	

Rood Katoen	57-8 duim	*f* 10.50 à *f* 12.—	De prijzen zijn voor ligt doek.
Idem	80-1 „	„ 10.25 „ „ 11.—	
Idem	6-4 „	„ 13.50 „ „ 14.50	
Bladkoper, holl.		*f* 120— *f* à 125—	weinig vraag.
Loop, (plat)		„ 24— „ „ 25—	Idem.
Staal (Zweedsch)		*f* 15.— à *f* 15.50	groote aanvoeren.
Yzer „		„ 12.— à „ 12.50	
„ (Engelsch)		„ 7.— à „ 7.25	

Uitvoer Artikelen.

Bindrotting	*f* 50 à *f* 55	
Guta pertja	„ 50 „ „ 60	schaars.
Gom Elastick	„ 50 „ „ 65	dalende.
Gom dammer	„ 18 „ „ 22	
Huiden Buffel	„ 45 „ „ 55	schaars.
Huiden, koe	„ 50 „ „ 60	idem.
Peper, zwarte	„ 17,50 „ 19,50	Aanvoeren v. Atjin tegen 17 50 en *f* 18,— afgedaan.
Rijst,	„ 3.70 „ 3.85	
„	„ 3.40 „ 3.65	voor 2e soort te vergeefs aangeboden.
Koffij,	„ 34.50	
Kassia.	„ 16.— „ 16.50	goede kwaliteit.

Handelsberigten.

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA,

VAN 1 TOT 4 JUNIJ 1861.

Aanvoer.

Van Bombay per Eng. schip *Amelia*, gez. Barton, agt. Pitcairn, Syme en co.

898 zakken tarwe, 400 do. gram, 198 do. coriander-zaad, 160 pakken was, 54 zakken vinkelzaad, 525 pakken touwwerk, 800 mand. uijen......

Van Padang per Ned. Ind. brik *Zwaluw*, gez. Bloem, agt. Hager en Schuurman.

1 kist schutseis, *order*.
6097 picols rijst, 134[80]/100 do. rotting, *Agenten*.

Van Singapore, Riouw en Muntok per N. I. stoomschip *Prins v. Oranje*, gez. Prins, agt Cores de Vries.

143 trossen touw, 1 kist indigo, *Hagedorn, Plump en co.*
1 kist opium, *Joekim*.
1 kistje specie, *order*.
1 do. goud, *Nahapiet*.
2 balen manufact., *Sech Habit Tragie*.
1 kist ruwe zijde, *Abd Rachman Habsie*.
1 do. manufact., *Sech Habsie*.
50 vaten verf, 3 kisten kwikzilver, *Tan Hoe*.
1 pakje goud, ...
9 kist opium, *N. H. M.*
1 kistje specie, *J. Cazard en co.*
1 do. do. *Paine, Stricker en co.*
1 do. do. *Morgan, Melbourn en co.*

Voor Sourabaija.

2 kistjes goud, 3 kist opium.

Voor Padang.

3 kist opium.

Voor Macasser.

1 kist garen, 12 balen manufact., 5 vaten koperwerk, 3 kist div. goederen, do. geweren, 1 pak goudgeld, 2 kist opium.

Van Riouw voor Batavia.

507[88]/100 pic. gambier, *order*.
f 300, *Branden*.

Regalen.

2 pakjes, *Hooglandt*.
1 kistje, *Nash*.
1 do. *Dorrepaal en co.*
1 pak, *Hamel*.
1 kistje en 1 pakje, *Niessen*.
1 pakje, *Paine, Stricker en co.*
1 kistje, *T.*
1 kistje en 1 pakje, *Martin, Dyce en co.*
1 pakje, *Burt, Myrtle en co.*
1 do. *Pitcairn, Syme en co.*
2 do. *B.*
4 coll. *Maclaine, Watson en co.*
1 pak, *Busing, Schröder en co.*
1 do. *v. Leeuwen en co.*
1 do. *Arnold en zoon.*
3 coll. *Adam en co.*
1 kistje, *C. D. / F. R.*
1 do. *Hunter, Houghton en co.*
1 do. *O. S. H.*
2 kistjes, *Gumprich en Strauss.*
1 kistje en 1 pakje, *Wood.*
2 pakken, *Morgan, Melbourn en co.*
1 pak, *Jellinghaus.*

Van Padang via Bencoolen per N. I. stoomschip *Amboina*, gez. Vogel, agt. Cores de Vries.

30 kist. shirthings, *Burt, Myrtle en co.*
1 do. wit katoen, *Tolson, Hunt en co.*
3 do. gedr. do. 3 do. doeken, *Wilson en co.*
1 do. linnen, 2 do. Madapoll., *Tolson, Hunt en co.*
329 pic. benzoin, 51 do. gomelastiek, 6 do. was, *Lim Hoa.*
36 do. benzoin, *Liem Tja.*

Van Bencoolen.

1 kist zeildoek, *Hagedorn, Plump en co.*
1 do. doeken, *Niederer en co.*
10 do. gomelastiek, *Lim Hoa.*
20 do. do., 12 do. koffij, 4½ do. was, *Morsaniep.*
14 do. gomelastiek, 15 koffij, *Lim Hoa.*
29½ do. tabak, 27 do. notenmuskaat, 105 do. rotting, 9½ do. koffij, 37½ do. gomelastiek, 7¾ do. foelie, *Morsaniep.*

Uitvoer.

Naar Hamburg per Zw. schip *Princessan Louisa*, gez. Stillstrom, agt. Pitcairn, Syme en co.

720 pic. sap. hout, 55 do. uit entr., 100 do. rotting, 1905 do. suiker, 1[illegible] do. gom elastiek, 16 do. kaneel, 245 do gom dammar, 100 do. cassia vera, 24 do. notemuskaat, 212 do. rijst, 4000 ps. buffelhuiden, 2 kist man. sigaren uit entr., 1 do. manufactures, 1 do. knoopen, 1 do. ruw katoen, 1 do. planten, 3 do. chin. en jap. goederen, 9700 ps. java sigaren, 2 kist meubelen, 1 do. portret, 1 blik 1 ps. jap. zijde, 1250 ps. man. sigaren, *Dubois Kinder.*
1 kist broekengoed uit entr., 3 do. jap. goederen, *Pandel en Stiehaus.*
3 do. jap. en chin. goederen, *E. Moormans en co.*
1 pianino, 1 vat meel uit entr. *Metzendorff, Wilmans, Buijs en co.*

Naar Faitius Bay per Hanov. schip *Dollart*, gez. Huggenberg, agt. Busing, Schröder en co.

2225 ps. kanon-kogels, 9 coll. [illegible], 20 coll. touwwerk, eene partij kanonkogels, 72 ton ijzer, 10 do. spijkers, 10 do. [illegible], 1 do. staal, ½ do. verf, [illegible] kist glaswerk, 31 ton ijzerwerk, [illegible] do. diversen, [illegible] do. [illegible], 10[illegible] sabels, 7 ton scheepsschroeven, 13 do. blokken, ½ do. ijzeren kettingen, [illegible] do. bewerkt koper, 1 do. diversen, 3 do. do., uit het entr., *E. Moormans en co.*

Naar Singapore en China per N. I. schip *[illegible]*, gez. Io Agui.

4969 pic. rijst, 56 do. rotting, 1 do. tabak, *Io Nga.*

Naar Singapore per Eng. schip *Little Catherine*, gez. E. van Hoesen, agt. Martin, Dyce en Co.

489 coll. manufact., 2000 band ijzer, aan boord gebleven lading van Engeland, 18 kist manufact. uit entrep., 1 do. jaconetten, *Pandel en Stiehaus.*
17 balen garens uit entrep., *Tolson, Hunt en co.*
1800 picols rijst, 215 do. rotting, 400 do. sap. hout, *Martin, Dyce en co.*
225 pic. nicia, 48 do. ijzerwerk, 2 balen laken, 3 pic. werk, 16 ps. hoorns, 50 vaatjes ijzerwerk, 74 pic. rijst, 20 do. rotting, *Ingram.*

AAN- EN UITVOER TE PADANG,

VAN 2 TOT 23 APRIL 1861.

Aanvoer.

Van Amsterdam per Ned. bark *Johanna*, gezagv. *A. J. Ouwehand.*

1 pakje horologien, 1 kist kleederen, 2 kisten diverse, *J. A. Roelants.*
1 kist kleederen, 3 kisten manufacturen, [illegible] collies diverse koopmanschappen, 680 staven ijzer, 1000 bey. [illegible] *Bunnis en co.*
52 kisten diverse, 376 kisten manufacturen, *N. H. M.*
2 kitjes zaden, 40 balen koffijzakken, *Paine, Stricker en co.*
2 kisten papier. *v. Zadelhoff.*
1 pianino, *T. B. Intveld.*
14 kisten diverse provisien, 2 mand idem. *P. Severijn.*
1 kist schoenen, *Andres Wolters.*
1 kist gedr. vruchten. *Lindeman.*
1 kist diverse. *H. Michiels.*
1 kist bijouterien, *van der Linden.*
1 kist porcelein *C. Brodie.*
1 kist diverse. *J. [illegible].*
1 kist diversen.
2 kisten diversen *Roosegaarde.*
2 kisten kleederen 1 pianino. *Bekker.*
25 vaatjes groenten, 50 kistjes bitter 6 vaten [illegible] 1 verzegeld pakket, 20 hammen, 41 kisten manufacturen, 100 vaten bier, 7 monsterkistjes *H. [illegible] Rijckevorsel en co.*
10 kistjes siroop, 15 kisten manufacturen, 61 kisten provisien, 200 va[illegible] boter, 150 manden bier, 3 kistjes likeur, 2 kistje en 1 pakje diverse, 1 kist spiegel, 4 monsterkistjes, *P. van Oosten en co.*

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP TE BATAVIA.

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Zaturdag, 8 Junij 1861, N°. 46.

Het Nieuwe Ministerie.
I.

> Na den hevigen strijd, die op het gebied der Coloniale Politiek heeft plaats gehad, en die zich reeds van hier naar Indie heeft overgeplant, wordt het tijd, dat men bepaald wete, waaraan men zich te houden hebbe.
>
> I. P. P. BARON VAN ZUIJLEN VAN NIJEVELT.
> *Rede, dd.* 23 *April* 1861.

Koninklijke Troonreden. en Ministeriele Geloofsbelijdenissen zijn in den Constitutionelen regeringsvorm staatsstukken, waarvan men zeggen kan dat zij aan de algemeene verwachting te minder voldoen. naarmate deze te meer geregtvaardigd schijnt.

De waarheid dezer uitspraak wordt ook thans weder ten volle bevestigd.

Nadat het ministerie dat in de geschiedenis onder den bestraffenden bijnaam van *parasitisch* zal bekend staan. was heengegaan om plaats te maken voor een ander. waarvoor zelfs de verfijnde parlementaire beleefdheid geen beteren naam wist uit te denken dan *Ministerie van fusie*, — en nadat ook deze bedelaarsdeken van politieke kleuren. (God betere het) als rag was uiteengescheurd. nog vóór dat een enkel woord gesproken was ter verdediging of regtvaardiging eener groepering die in den Lande veel stofs tot ergernis gegeven heeft, is op nieuw het roer des Staats aan andere handen toevertrouwd.

Het Kabinet dat thans aan het bewind geroepen is, legt bij zijne optreding op het staatstooneel, gelijk de *farceurs* in het Oude Blijspel hunne proloog. zijne geloofsbelijdenis af. ten einde. naar het verzekert. den geest te doen kennen. waarin het is zamengesteld, zijne leidende gedachte te openbaren. en de rigting aan te wijzen. waarin het schip van staat gestuurd zal worden. — en dat alles. — opdat er ten dien aanzien geenerlei twijfel of onzekerheid besta. en omdat deze inlichtingen de mate van vertrouwen bepalen. waarop het Ministerie zal kunnen aanspraak maken.

Inderdaad de woordvoerder van het Kabinet verstaat meesterlijk de kunst reeds in de eerste phrases zijner rede de aandacht op het hoogst te spannen.

Wat omtrent de Nederlandsche staatkunde wordt gezegd. zullen wij niet bepaaldelijk in beschouwing nemen. overtuigd dat er in de Kamers mannen zitten. wakker om toe te zien *ne quid detrimenti capiat respublica.* [1])

Wij wenschen stil te staan bij de rigting door het Kabinet te volgen op Coloniaal gebied.

Wel mogt de spreker zeggen: »De Coloniale aangelegenheden hebben thans zulk een hoog belang verkregen dat zij, bij eene gelegenheid als deze. wel in de eerste plaats in aanmerking mogen worden genomen."

Immers waar eene moeder het regt tot alimentatie zoo streng doet gelden, als hier geschiedt, daar moet het welzijn van het kind het eerste vraagstuk zijn. Maar wee het kind en wee de moeder, mogt *voordeel* slechts de band zijn, die beiden bindt.

Wanneer men de uiteenzetting overweegt der Coloniale Politiek, gelijk die in het programma van het Kabinet wordt medegedeeld, dan komt men in verzoeking van te meenen, dat in de Nederlandsche staatsregeling geene beginselen zijn vastgesteld, waarnaar de Colonie behoort beheerd te worden, of dat de spreker van het tegenwoordig Kabinet het woord rigt tot eene Landsvergadering, bijeen geroepen om die beginselen vast te stellen.

En toch — die meening ware dwaling.

Het Reglement op het Beleid der Regering *is* het zamenstel der beginselen waarnaar geregeerd *moet* worden, zoolang het leeft, en het ministerie is geroepen die beginselen *toe te passen.*

Als dus de spreker zegt »men zou alligt tot het besluit komen dat dit ministerie, om op de ondersteuning der Kamer te kunnen rekenen, in Koloniale aangelegenheden een weg behoort in te slaan, geheel *tegenovergesteld* aan dien. welke tot dusver is bewandeld. — dan is deze tirade op het staatkundig terrein streng genomen even onjuist, als de voorstelling van den val van het Ministerie-Rochussen historisch onwaar is.

Daarom is ook de vraag des sprekers: »heeft de Kamer door de verwerping van het Elfde Hoofdstuk der Staatsbegrooting den wensch willen uitdrukken, dat ten aanzien der overzeesche bezittingen geheel andere beginselen worden aangenomen, dat het Cultuurstelsel worde gesloopt; en dat daardoor de markt van tropische producten hier te lande kome te vervallen?" — minst genomen, ongepast. En wanneer hij daarop de verzekering volgen laat: »mogt de meerderheid der Kamer, wat naauwelijks denkbaar is, eene algeheele verandering, eene omkeering van stelsel verlangen, zij zou tegenover zich vinden, niet den *Minister van Koloniën* maar het geheele Kabinet." — Dan kan de Kamer op deze verzekering niet anders antwoorden dan dit: »mogt het Ministerie. wat naauwelijks denkbaar is, in stede van het *bestaand stelsel* van regering toe te passen, eene geheele verandering, eene *omkeering van stelsel* verlangen, het zou tegenover zich vinden *niet enkele leden*, maar de geheele Kamer."

Zoo ziet men:

»Mit Worten lässt sich trefflich streiten."

Neen, het Ministerie houde zich strengelijk aan de toepassing der *beginselen* van het *bestaand* Regerings-Reglement, al meene het ook »dat ware liberaliteit de dwingelandij schuwt in al hare vormen, *dus* ook het onverbiddelijk dwangjuk van een *beginsel.*" —

Wij weten inderdaad niet met welk woord wij de vrijmoedigheid bestempelen zullen, waarmede dit Machiavellistisch grondbeginsel in 's Lands vergaderzaal wordt uitgesproken; maar dit meenen wij te mogen beweren: dat deze onverholen uitspraak kwalijk geschikt is om een hoog denkbeeld te doen opvatten van de stelselmatigheid van het tegenwoordig Ministerie en zelfs de vraag doet veroorloofd zijn, of het wel van plan is stelselmatig te werk te gaan.

Het is nu zoover met Indie gekomen, — ik gebruik hier de eigen woorden des sprekers — dat het tijd wordt, dat men bepaald wete, waaraan men zich te houden hebbe; wij zeggen daarop een ernstig amen; maar nu vragen wij ook naar een leidend beginsel der Regering, naar de grondgedachte. die elke Regeringsdaad besturen zal.

In antwoord op die vraag worden wij begroet met een schitterend vuurwerk van parlementaire phrases en afgesleten algemeenheden, welke, gelijk men zulks bij slecht vuurwerk meer aantreft, eindigt met een dreigenden en geraasmakenden zevenklapper. Of hoe moet men de apostrophe noemen »het is te vreezen dat de natie . . . . . — en wat men daar verder zeggen durft.

Bedriegen wij ons niet. — zoo zegt de spreker, — dan is de groote meerderheid der kamer, en ook der Natie op koloniaal terrein behoudend; dat is: wanneer het de instandhouding geldt van een stelsel dat de heerschappij van het moederland schraagt, dat de rust en de veiligheid in Indie waarborgt, aan het moederland directe voordeelen oplevert, en in Indie tot den arbeid eene krachtige impulsie geeft.

Maar *zulk een stelsel* zijn wij allen toegedaan, tot *welke* partij wij ook behooren mogen. Allen wenschen wij de heerschappij van het moederland te schragen, allen willen wij de rust en de veiligheid in Indie gewaarborgd zien, ook allen begeeren wij dat Indie aan het moederland groote voordeelen oplevert; het is ons aller wensch dat in Indie arbeid de bron zij van alle welvaart. Dat is niet nieuw.

Maar wat wij verwacht hadden van den spreker te vernemen, is: door *welk* stelsel het ministerie dit alles zal trachten te bereiken; want *daarover* en *daarover alleen* loopt de strijd op Coloniaal gebied.

Men wijst ons verder op den lagen trap van ontwikkeling en beschaving der Inlandsche bevolking. en doet het als de meening van het ministerie uitkomen, dat in Indie de beginselen van vrijheid en gelijkheid kwalijk kunnen worden in toepassing gebragt die in het beschaafd Europa geldende zijn.

Maar dit is immers ons allen bekend, en mogt ook al een heethoofd hier tijden en plaatsen en toestanden miskennen: de Wetgever van het Regelingsreglement heeft Indie tegen de ontijdige toepassing van westersche denkbeelden voldoende gewaarborgd.

De woordvoerder van het nieuwe Kabinet verzekert verder dat een krachtig eenhoofdig gezag, voorzien van de noodige middelen om zich te handhaven, eene eerste behoefte is voor Indie.

Maar daarover zijn allen, het immers steeds eens geweest; of *wanneer* en door *wien* is ooit een twee- of meer-hoofdig gezag begeerd, verstoken van de middelen om zich te handhaven?

Het nieuwe ministerie is verder van meening dat er *behoefte* is aan wettelijke waarborgen tegen enkele handelingen, die in den laatsten tijd hebben aanstoot gegeven, en even zoo *behoefte* aan eene wet op de drukpers.

Ook dit is niet nieuw. De erkenning der behoefte van eene *wettelijke* regeling van Indie's financien en drukpers is reeds voorlang onherroepelijk uitgesproken en kan niet meer in het nevelachtig gebied der ministeriele *meeningen* worden terug gedrongen.

De kamer heeft alzoo regt een ontwerp eener comptabiliteits wet, en een op de drukpers te verwachten, welke *meening* de minister ook omtrent den zin en de strekking van het laatste lid van artikel 59 der Grondwet [1]) zij toegedaan.

Al verder zegt de spreker: »deze drukperswet is noodig om de uitspattingen der drukpers te keeren, vooral in het belang van Indie-zelf, want groote onheilen zouden te wachten staan, indien sommige denkbeelden, die daar op den voorgrond beginnen te treden verder wortel schoten. Daartegen te waken, is eene allereerste pligt der Regering."

Er behoort inderdaad moed toe deze stelling uit te spreken ten aanhoore eener Kamer, waar het Reglement op de Drukwerken is afgekeurd, als in zin en strekking strijdig met artikel 110 van het Regeringsreglement.

En dat Reglement wil men doen vervangen door eene wet ter *weering van denkbeelden*, die ondanks alle belemmeringen op den voorgrond treden. De minister zegt niet welke denkbeelden hij bedoelt; wij kunnen ze gissen; ook wij deelen ze niet, en achten de toepassing van velen hunner verderfelijk — maar daarom zouden wij hunne vrije uiting niet wenschen gestremd te zien; want, het kan niet luide genoeg worden gezegd: het regt tot openbaarmaking harer denkbeelden door middel der drukpers is aan de Natie grondwettig gewaarborgd.

Denkbeelden weeren! Meent de Minister inderdaad dat het mogelijk is denkbeelden te weeren? En daartoe zou de kamer de hand leenen, ter voorkoming van groote onheilen, indien ze verder wortel schoten? En zouden die onheilen in Indie inderdaad zoo groot zijn? Men wil het doen gelooven, en het ware nutteloos hier den langen strijd van Ja en Neen te strijden; slechts willen wij herinneren hoe de geschiedenis van onzen tijd geleerd heeft dat de enkele poging tot de vastketening der drukpers gestraft wordt met de verachting der Natie, en dat de gevaren harer onderdrukking grooter zijn dan alle onheilen, welke men van de meest bandelooze drukpers te wachten heeft.

Wij zijn dan ook tot de meening geneigd dat het nieuwe ministerie met de uitgesprokene woorden niets anders heeft bedoeld, dan de Indische drukpers bij de wet te doen ontslaan van de banden die haar knellen.

De redenaar eindigt het programma der Coloniale Staatkunde van het nieuwe Kabinet met bij wijze van recapitulatie de grondstellingen der uiterste regter- en linkerzijde regt broederlijk naast elkander te plaatsen en ten slotte te verzekeren, dat dit alles zoo kan geschieden.

Nog eens vragen wij bij dit alles: Wat is het leidend denkbeeld der Regering? Nergens vinden wij het uitgesproken; overal ontwaren wij een wiegen op twee gedachten, een kunstige terughouding van stellige uitspraken.

En echter — *het wordt tijd dat men bepaald wete waaraan men zich te houden hebbe.* (*Wordt vervolgd.*)

B.

[1]) Dat den Staat geen onheil overkome.

[1]) Andere onderwerpen deze kolonien en bezittingen betreffende, worden door de wet geregeld, zoodra de behoefte daaraan blijkt te bestaan.

Ingezonden.

MilitairHospitaal te Batavia.

Gedurende een verblijf in dit zoo bij uitnemendheid aan te bevelen etablissement, is het mij bijzonder opgevallen, dat men aldaar niets vindt, wat tot eene kleine veraangenaming of tijdkorting kan dienen, hetwelk toch in de hospitalen in Europa bijna overal het geval is.

Aangezien toch een ieder die men aldaar aantreft, tot 's Gouvernementsdienst, den handel, het fabriekwezen of de zeevaart behoort, welke allen bepaaldelijk belang stellen in hetgeen er voorvalt, zoo zoude aan den algemeenen wensch gehoor worden gegeven, wanneer gedurende den tijd dat men aan de beterhand is, hetwelk dikwerf, wanneer het gevaarlijke der ziekte geweken is, nog weken kan aanhouden, zich eenigzins op de hoogte kon houden van hetgeen er omgaat of zich het vervelende oponthoud door eenig tijdschrift zoo veel mogelijk konde veraangenamen.

Wanneer men alleenlijk de laatstgenoemden, d. i. de zeevarenden, maar in aanmerking neemt, die alhier aangekomen, in het hospitaal moeten achterblijven, zonder met de postregeling betreffende het vertrek der mail of anderzins bekend te zijn, of van de aankomst en het vertrek der schepen onderrigt te worden, dan zal men het wenschelijke daarvan moeten bekennen.

Dikwerf toch gebeurt het, dat zich zonder dat zij zulks weten, familiebetrekkingen van hen op de ter dezer reede aangekomen schepen bevinden. Welke veraangenaming en van welk belang somtijds zoude het voor hen kunnen zijn, wanneer zij daarvan kennis droegen, te meer daar men soms weken lang zich moet vervelen, zonder in staat gesteld te worden zich eenigzins te kunnen onderhouden, waaraan men juist dan de meeste behoefte gevoelt.

Ik zelf werd van het wenschelijke daarvan ten sterkste overtuigd, toen ik den „*Java-Bode*" lezende, door een stuurman gevraagd werd, of hij het scheepsberigt even mogt inzien, waaruit hij bespeurde dat een zijner broeders zich alhier bevond, zonder dat hij zulks had durven denken, doordat diens bodem direct van deze kust naar Europa zoude stevenen, instede waarvan hij echter later deze plaats moest aandoen.

Wanneer niet ontkend kan worden dat zulks geenszins van algemeen nut en belang der zich aldaar bevindenden ontbloot is, en het voor een ieder niet doenlijk om zich daarvan gedurende hun verblijf op eigen kosten te voorzien, omdat meest allen onder de niet alhier gevestigden rangschikken en gevolgelijk geen inteekenaar zijn, en de telkens voor een enkel exemplaar te besteden prijs zeer hoog is, ongerekend de 50 cents koelieloon naar en van de stad, dan toch is het te hopen dat, in gevalle het bestuur daartoe ongenegen is, zulks geregeld werd door een kleinen omslag over de betalingen der zich op de Officierszalen bevindenden alléénlijk, hetwelk slechts eenige cents per week zoude bedragen.

Of misschien dat door eene der societeiten of andere nuttige instellingen in dit vereischte zoude kunnen worden voorzien, door eenige lectuur na doorlezing aan het hospitaal af te staan.

EEN N. — M.

De Redactie is het met den Inzender volkomen eens, en gelooft zelfs dat de oprigting eener redelijk voorziene Leeszaal, de toelating waartoe aan den dienstdoenden geneesheer moet voorbehouden zijn, voor reconvalescenten niet slechts aangenaam, maar zelfs heilzaam is — en hoopt dat de wensch des Inzenders vervuld worde.

NEDERLANDSCH-INDIE.

BATAVIA.

Onze uitgever heeft het voornemen opgevat tot de uitgifte van een mail-editie van den *Java-Bode*, en hoopt door eene ruime inteekening het bewijs te erlangen dat daarmede aan den wensch van velen is voldaan.

Het proefnommer zal per eerst vertrekkende mail verzonden worden.

Het concert des Heeren Calmer op Woensdag jl. was niet door een zoo talrijk publiek bezocht, als wij meenden te mogen verwachten. Behalve toch hetgeen de Liedertafel ons ten beste gaf, wat door het orkest werd uitgevoerd en wat al meer op het programma voorkwam, waren de drie stukken door den concertgever zelf voorgedragen meer dan dubbel het bijwonen des concerts waard. Menigeen heeft bij zich-zelven een vergelijking kunnen maken tusschen het edel-eenvoudige, ja sobere spel van Calmer en de kunstjes van Robbio, en niet moeijelijk viel de keuze tusschen den *kunstenaar* en den *kunstenmaker*.

Het jaarlijksch verslag uitgebragt in de Algemeene Vergadering van stemgeregtigde deelhebbers der Javasche Bank, gehouden op 3 Mei jl. is als naar gewoonte door den druk openbaar gemaakt en loopt over het 33ste Boekjaar 1860/61.

Ten gevolge van het vernieuwd Octrooi is in het afgeloopen jaar het oorspronkelijk kapitaal der Bank van 2 millioen verdubbeld geworden, en het regt toegekend tot emissie van bankpapier tot een montant van 10 millioen, ongerekend de verdere uitgifte van papier tegen pari-zilverstorting.

De geldelijke uitkomsten van het laatste boekjaar zijn zeer bevredigend te noemen. De zuivere winst bedraagt *f* 541.692.64. dat is per aandeel van *f* 500. *f* 67. 71. of ruim 13½%. Dit resultaat komt belangrijker voor, wanneer men bedenkt, dat de uitgaven en afschrijvingen beduidend meer bedragen dan in gewone jaren.

Hoezeer bij het Octrooi de aanleg van een reserve-fonds niet is voorgeschreven, is op de algemeene vergadering de jaarlijksche afzondering van een gedeelte der winsten voorgenomen, en daarmede bereids een aanvang gemaakt door de afzondering van ruim *f* 20.000.

De dividenden gedurende de laatste 10 jaren bedragen als volgt:

24ste	Boekjaar	1851/52	... 36.25	per aandeel.
25	„	1852/53	... 48.75	„
26	„	1853/54	... 38.50	„
27	„	1854/55	... 30.50	„
28	„	1855/56	... 40.—	„
29	„	1856/57	... 73.69	„
30	„	1857/58	... 74.31	„
31	„	1858/59	... 67.90	„
32	„	1859/60	...118.05	„
33	„	1860/61	... 67.71	„

hetwelk eene gemiddelde winst oplevert van 11 pCt.

De koers waartegen de actie te Batavia gedurende den laatsten tijd, inclusive dividend, werd verkocht, was 180 pCt.

De staat der Bank op 30 Maart 1861 is als volgt:

Gebouwen................ *f*	194 500.—	Kapitaal.................. *f*	4 000 000.—
Specie in de kassen .... „	7.293,478.88	Winst en Verlies ...... „	541 692.94
Recepissen. .... „	799.810.—	Bankbilletten in omloop „	12.165.890.—
Vreemde Muntspecien.. „	55.586.—	Onafgehaalde dividenden .... „	11.483.01
Beleeningen en voorschotten op specie. .. „	930.975.—	Diverse Crediteuren ... „	983.563.15
Acceptatien in Portefeuille .... „	7.014.385.85		
Diverse Debiteuren..... „	1 413 813.—		
	f 17.702.628.—		*f* 17.702.628.80

Aangekomen Vreemdelingen.

VAN 5 TOT 7 JUNIJ 1861.

MARINE HOTEL. K. P. Gerth van Wijk, van Soerabaija. — J. B. de Jong, van Idem. — W. van Oorschot, van Idem. — M. C. Vaillant, van Batavia. — C. Tjebbes, van de Reede. — Mr. H. J. W. van Lawick van Pabst, van Pamarattanlanden.

Vertrokken Passagiers van Batavia.

VAN 5 TOT 7 MEI 1861.

Met het Ned. Ind. Stooms. Ambon, Kapt. W. Vogel, de kolonel Andresen en fam., Luit. kol. Kellerman, 1ste Luits. Essers en Taneij, Echtg. en een kind, de hh. D. T. Prijce, F. G. A. van Delden, B. Smissaert, J. Blok, van Oven, Liddell, J. D. Heining, L. Platon, Scheffer, van Duivenbode en zoon, F. H. Schmidt, L. Perret, Huijser, Ferdinandus, Lion, L. le Breton, Mevr. Godefroij en 5 kinderen, Mejuvr. Schultze, en Z. M. troepen naar Samarang, Soerabaija en de Molukkos.

Met de Ned. Ind. Brik Zwaluw, Kapt. P. Bloem, 36 Chinezen naar China.

Met het Ned. Ind. Stooms. Palembang, Kapt. H. Kramer, de hh. Mr. W. de Booij, J. L. en C. H. l'Espagniol, D. Simons, Kater en zoontje en Z. M. troepen naar Pontianak, Billiton en Sinkawang.

Watersnood op Java.

Opgave van ontvangen giften ten behoeve der noodlijdenden door den watersnood op *Midden-Java.*

Van de firma Haager en Schuurman, een bankbillet uit Europa ontvangen	*f*	100.—
Verder ontvangen bij 's Lands kas te:		
Rembang	»	149.70
Cheribon	»	810.—
Samarang	»	451.47
Madura	»	10.—
Bezoeki	»	1681.60
Patjitan	»	443.—
Sumatra's Westkust	»	1317.15
Lampongsche Districten	»	38.—
Banka	»	25.—
Celebes en Onderhoorigheden .	»	5373.29
Banda	»	122.50
	f	10,521.71
Bedrag der vorige opgaven	»	297,043.65[5]
Totaal der tot heden ingekomen opgaven	*f*	307,565.36[5]

BATAVIA, 3 Junij 1861.

De Directeur van Financien,
J. W. C. DIEPENHEIM.

Batavia. — Door het committé, hetwelk zich te 's Gravenhage onder de leiding van Zijne hoogheid Bernard, Hertog van Saxen-Weimar heeft vereenigd ter inzameling van bijdragen ten behoeve van de bevolking van het midden gedeelte van Java, die door overstroomingen en aardstortingen heeft geleden en zulks meer bijzonder ten behoeve van de zoodanigen, die verliezen hebben geleden, welke uit den aard der zaak niet wel uit de staatskas kunnen worden vergoed, is aanvankelijk reeds bijeen gebragt eene som van *f* 25,091,07½, welke ter beschikking is gesteld van de heeren jhr. mr. H. C. van der Wijck, lid in den Raad van Nederlandsch-Indie, en N. Trakranen, president van de factorij der Nederlandsche handelmaatschappij, met verzoek dat bedrag op de boven vermelde wijze te willen besteden.

Tot de boven vermelde som zijn bijgedragen:

door Zijne Majesteit den Koning . . .	*f*	5000
» Hare Majesteit de Koningin	»	500
» HH. KK. HH. Prins en Princes Hendrik der Nederlanden	»	1400
» Z. K. H. Prins van Oranje	»	1000
» Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden .	»	1000

terwijl het overige bedrag de opbrengst is van de te 's Gravenhage gehoudene collecte à *f* 16,178,07½ en van eenige van bijzondere personen ontvangen liefdegiften.

— Per telegraaf via Soerabaija wordt gemeld dat de Tomilalang van Boni den 21sten Mei te Makassar is aangekomen, vergezeld van eenige prinsen, waaronder Datoe Sailong, broeder der onttroonde vorstin.

Sumatra's Westkust. (Mei) — Den 21sten Mei verliet Z. M. schroefstoomschip *Groningen*, onder het bevel van den kapt.-luit-ter-zee J. van der Meersch, de reede van Padang, met bestemming naar Atjeh en de peperhavens.

Nog altijd deden zich aardschokken gevoelen o. a. op den 10den, 11den, 12den en 22sten Mei te Rau en op den 20sten van die maand te Padang, Priaman, en Fort de Kock.

De laatste dagen van April en de eerste helft van Mei kenmerkten zich door eene buitengewone droogte, vooral in de Padangsche bovenlanden en te Padang.

In laatstgemelde plaats waren bijna alle waterputten opgedroogd. Sedert is het weder veranderd.

Benkoelen. (Mei.) — In de afdeeling Seloema bestond alle hoop op het toenemen der rijstkultuur, zoowel door verbetering van reeds bestaande, als door het aanleggen van nieuwe sawah's. In de geheele afdeeling stonden de rijstvelden goed en was dat graan reeds grootendeels afgesneden.

De prijs van de rijst was aldaar *f* 5 en die van de padi *f* 2 de pikol.

In de afdeeling Ommelanden hebben de hoofden van Soengei Leman en Oeloe Benkoeloe het wenschelijk geoordeeld de ten aanzien van het sluiten van huwelijken zoo verderfelijke hadat djoedjoer af te schaffen.

De prijs van de rijst in deze afdeeling was *f* 4 en de padi *f* 2 de pikol.

Men was in deze afdeeling bezig het zware bosch om te kappen, ten einde dien grond te benuttigen tot het aanleggen van rijstvelden.

Den 19den April 1861 was men met het voetpad van Lais naar Ketaun tot aan Oereij gevorderd.

Den 25sten Mei arriveerde ter hoofdplaats Benkoelen de nieuw benoemde adsistent J. Walland, die den 30sten het bestuur aanvaardde.

Palembang. (April.) — De handel ter hoofdplaats was levendig.

Uit de binnenlanden werden aldaar aangebragt de navolgende producten.

5972 pikols rijst, 1819 pikols padi, 882 pikols kapas 121 gomme elastiek.

De prijzen van de rijst en kapas waren respectivelijk *f* 3 en *f* 7 de pikol.

Aan tegen werd eene som van *f* 4.810,88 ontvangen, terwijl aan zout eene hoeveelheid van 40 koijangs en 19 pikols werd verkocht.

Door de pokken werden aangetast 358 personen, waarvan 20 zijn overleden. Van de resterende 328 lijders zijn 122 genezen en 206 onder behandeling gebleven.

Met de herstelling van den telegraafkabel tusschen Palembang en Muntok is een begin gemaakt.

Op den 30sten April is de resident van Palembang naar de bovenlanden vertrokken, met het doel, om de afdeelingen Ogan Ilir, Ogan, Kommering Oeloen en Enim, en Kommering Ilir te inspecteren.

Binnenlanden. Beneden-divisiën. In de beneden-divisie is het aantal pokkenlijders verminderd. Van wege het bestuur werd voortgegaan met het verstrekken van geneesmiddelen en het nemen van voorzorgsmaatregelen tegen de uitbreiding der ziekte.

De rijstoogst is grootendeels afgeloopen en overal gunstig uitgevallen. Zelfs in die streken, waar de rivieren gewoonlijk in de West-moesson buiten hare oevers treden en het te veld staande gewas door het water wordt vernield, is dit jaar de oogst zeer voordeelig.

Boven-divisien. In den politieken toestand der divisie Lematang Oeloe is gedurende de maand April weinig verandering gekomen. De rust werd niet gestoord en de onderwerping der nog in verzet zijnde huisgezinnen ging langzaam voort.

Den 20sten dier maand is de kontroleur in de Lematang Oeloe, met een detachement pradjoerits van Lahat naar Moeara Tiga, aan de grenzen van de Passumah Lebar vertrokken, om daar eene zamenkomst met de Passumasche hoofden te hebben, en vele nog hangende geschillen tuschen Lematangers en Passumahers zoo mogelijk uit te wijzen.

Hoezeer eenige hoofden uit de Passumah Lebar verscheneu en sommige zaken werden afgedaan, lieten andere hoofden en daaronder de pangeran van Kotta Agoa zich wachten, die echter door den kontroleur zijn aangeschreven, om zich te Lahat bij hem te komen vervoegen.

Ook in de boven divisien hebben zich gevallen van pokken voorgedaan.

De bevolking van het grensdistrict Semendo, waar de vaccine nog niet was ingevoerd, heeft het verzoek gedaan om een vaccinateur derwaarts te zenden, ten einde zich te laten inenten. Aan dit verzoek is dadelijk gevolg gegeven. (*Jav. Ct.*)

Samarang, 31 Mei. Als een voorbeeld van huwelijksliefde onder den inlander wordt ons medegedeeld, dat zekere inlandsche vrouw met name Bok Wasimah, woonachtig te Kedoeng-Pani, haren man met een grasmes zoodanig in het aangezigt heeft verwond, dat men hem ter verpleging in het stadsverband heeft moeten opnemen.

De neus van den gewonden echtgenoot was bijna geheel afgehouwen.

De liefdevolle echtgenoot bevindt zich in handen der policie. (*Sam. Ct.*)

Soerabaija 24 Mei. Eergister middag is bij het schijfschieten der menié-schutters van het 6de Bataillon Infanterie, de Inlandsche fuselier Redjoteroeno van de 4de Kompagnie, nadat hij de schrijf geplakt had en naar de observatie post terugkeerde, door den Inl. sergeant Kertosotiako, die onwillekeurig op eene verkeerde schijf schoot, getroffen; het projectiel is hem door het dikke van het regter dijbeen doorgedrongen en is bij onderzoek deze wond gelukkig niet gevaarlijk bevonden. De sergeant moet zijne onvoorzigtigheid met 14 dagen provoost boeten.

Het te digt bij elkander staan der schijven moet de voorname oorzaak van dit ongeluk zijn.

Soerabaija 28 Mei. Gister middag om 5 uren zijn met het stoomschip *Batavia*, kapt Neije de H. H. Officieren, bestemd voor Bandjermassing, door een groot aantal officieren onder begeleiding der muzijk van het 6de Bataillon Infanterie naar boord gebragt, alwaar het afscheid van weerskanten treffend kan genoemd worden en ieder doordrongen scheen van de moeijelijke taak, die de vertrekkenden ter plaatse hunner bestemming, te wachten staat: dat zij die met eere en goed succes vervullen zij onze wensch.

— Men meldt ons van Cheribon.

Den 20sten dezer is alhier een Rhinoceros aangebragt bestemd voor de diergaarde te Amsterdam, welke kapitein Nolles van het schip *Wilhelmina Lucia* zal overvoeren.

Soerabaija, 29. Mei. Zekere Heer V. L. . . . alhier kocht laatstleden Vrijdag om 11 uur op eene vendutie twee sappies, dezer werden naar zijne woning gevoerd, en bevonden zich spoedig op het erf, ruim voorzien van gras, te huis. Gemelde Heer later om 1 uur huiswaarts keerende, wilde zijne lieve beestjes aan een zijner kennissen toonen, en riep reeds bij voorbaat uit, „ha! ha! ik zie ze al grazen, ze zien er werkelijk goed uit". Maar o wee! al ras wordt het hem duidelijk dat zijne beide oogen hem te leur gesteld hebben, want weldra verneemt hij van zijne huisgenooten, dat beide sappies door een Madurees uit naam van den venduschrijver teruggehaald waren. Na onderzoek bleek spoedig het gevreesde waar te zijn, namelijk dat de venduschrijver niets van de zaak wist en het waarschijnlijk eene industrie was, wier ontwikkeling in geen geval wenschelijk is. Na het voorval aan den Hoofd-Jaksa aangegeven te hebben, is men den industriëel en tevens de voorwerpen zijner industrie op het spoor gekomen.

Een ieder wachte zich voor schade. (*Soer. Ct.*)

Padang, 10 Mei — In den nacht van den 6 op den 7 dezer werd in de nabijheid van het Europ. kerkhof een diefstal gepleegd. Men is de daders nog niet op het spoor.

— Volgens ontvangen berigten uit de Padangsche bovenlanden staan de padivelden niet zeer gunstig. De Maleijers schrijven zulks toe aan de buitengewoon lange droogte en de vele aardbevingen. Zeker is het dat de droogte welke bijna 4 weken heeft geheerscht, niet gunstig voor den groei kan zijn.

— Wij kunnen met zekerheid mededeelen dat de Evangelisatie der Batta-landen met kracht zal worden voortgezet. Behalve de daar reeds werkzame zendelingen worden eerdaags ten dien einde verwacht de zendelingen van Dalen, Klammer en Denninger met hunne echtgenooten, alsmede de zendeling Heine. De drie laatsten zijn uitgezonden door het Barmer of Rhijnsche Zendelinggenootschap, staande onder de bijzondere bescherming van den koning van Pruissen. Deze zullen spoedig door meerdere gevolgd worden. Eerdaags zal het woordenboek en spraakkunst der Toba dialecten, bewerkt door den Heer Neubronner van Tuuk, verkrijgbaar zijn.

Een groot gedeelte der vertaling van den Bijbel, door genoemden heer bewerkt, is reeds verkrijgbaar gesteld.

Padang Pandjang, 30 April. Heden bragt de Toeanko van Kotta Lawé, met zijn gevolg, een bezoek aan den tijdelijk Civielen Gezaghebber alhier. Alle dam s en heeren waren door den gezaghebber op een feest genoodigd en het was ieder aangenaam de groote gehechtheid aan het Nederlandsche Gouvernement van genoemden Regent te zien. Een groot aantal inlanders waren bij dit feest tegenwoordig en er werden eenige Inlandsche dansen uitgevoerd.

(*Pad. N. en Adv. bl.*)

OFFICIELE BERIGTEN.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Kolonien, van 12 April 1861, La, APz, no. 5, is aan den heer dr. J. K. van den Broek, laatstelijk gouvernements geneesheer en ambtenaar voor natuurkundige onderzoekingen in Japan, thans met verlof in Nederland, verleend eene verlofsverlenging voor den tijd van zes maanden, mede buiten bezwaar van den lande.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Kolonien, van 18 April 1861, La. APz, no. 22. is aan den Oost-Indischen-ambtenaar, met verlof in Nederland W. H. van der Horst, laatstelijk adsistent-resident van Gorontalo (Moluksche eilanden), verleend eene nadere verlenging van verlof voor den tijd van zes maanden.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Kolonien, van 19 April 1861, La. APz, no. 21, is aan den Oost-Indischen hoofdambtenaar, met verlof in Nederland, D. F. Schaap, laatstelijk gouverneur van Celebes en onderhoorigheden, verleend eene verlenging van verlof voor den tijd van zes maanden, buiten bezwaar van den lande.

Civiel Departement.

Benoemd:

Tot griffier bij den omgaanden regter in de eerste afdeeling op Java, de griffier bij den omgaanden regter in de vijfde afdeeling op Java, mr. H. C. M. van Kervel.

Tot griffier bij den omgaanden regter in de vijfde afdeeling op Java, mr C. A. O. van Cattenburch, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.
Tot eersten onderwijzer aan de gouvernements tweede lagere school te Weltevreden, W. Retgers, laatst eerste onderwijzer aan die school, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.
Tot derden kommies bij de directie der kultures, de eerste klerk bij de algemeene rekenkamer R. van Slooten.
Tot onderkommies der eerste klasse bij de recherche te Batavia, de onderkommies der tweede klasse bij dien tak van dienst E. Alting Siberg.

Militair Departement.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den eersten luitenant der infanterie H. J. van Dobben.
Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den vormer bij den artillerie constructie-winkel te Soerabaija, P. van Drongelen.

Benoemd:

Tot directeur van het groot militair-hospitaal te Soerabaija (militair-ambtenaar der eerste klasse) de gepensioneerde kapitein der infanterie M. W. de Val.

Marine Departement.

Benoemd:

BIJ HET MARINE ETABLISSEMENT TE ONRUST.

Tot administrateur, de eervol ontslagen officier van administratie der tweede klasse van de Koninklijke Nederlandsche marine F. A. Marinkelle, thans met de waarneming dier betrekking belast.
Tot baas-kuiper, de eervol ontslagen eerste kuiper in het vaste korps dek- en onder-officieren van de Koninklijke Nederlandsche marine W. W. de Laat, thans met de waarneming dier betrekking belast.
Tot bootsman, de op zijn verzoek eervol ontslagen schipper in het vaste korps dek- en onder-officieren bij de koninklijke Nederlandsche marine J. P. S. Westerbeek.

ADVERTENTIEN.

De directeur der producten en civiele magazijnen brengt, met referte aan zijne in de Javasche courant van den 20sten, 23sten en 27sten April en 1, 4 en 8 Mei jl. no. 32 t/m. no. 37, geplaatste advertentie, ter kennis van het algemeen, dat de daarbij bedoelde

veilingen van Gouvernements Suiker

zullen gehouden worden:
de eerste op Donderdag den 12den September 1861, en
de tweede op Donderdag den 12den December 1861,
des voormiddags te tien uren, in een der lokalen van het vendukantoor te Batavia, en ten overstaan van hem, directeur.
De voorwaarden, waarop de Suiker zal worden verkocht, liggen voor belanghebbenden ter inzage op de residentiekantoren te Batavia, Samarang en Soerabaija.

Vendutien.

Maandag 10 Junij
Voor het commissiehuis van John Pryce & Co.
Dingsdag 11 Junij
Voor het commissiehuis van Abeelen Dennison & Co.
Woensdag 12 Junij
Houtvendutie door John Pryce & Co.
Donderdag 13 Junij
Voor het commissiehuis van van Riet & ter Gouw
en
van Paarden door van Slooten, Morgan & Co.
Vrijdag 14 Junij
Voor het commissiehuis van Gebrs. Roselje & Co.
en
Houtvendutie door Cassalette & Co.
Zaturdag 15 Junij
Pandgoederen in het vendulokaal.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

NEDERLAND.

Van den specialen correspondent van den Java-Bode.

(Slot.)

Men klaagt wel eens over den tragen loop van processen — gij ziet dat ook dan wanneer de regterlijke magt niet in het spel is, zaken lang kunnen duren. De Eerste kamer schijt nu die trage Themis met gelijke munt te willen straffen; althans het ontwerp der nieuwe regterlijke inrigting, door de Tweede kamer aangenomen is nog altijd bij de Eerste kamer »in overweging". Gansch Nederland ziet dan ook in gespannen verwachting naar het rapport van dat kollegie uit, dat, wil de Eerste kamer hare houding in deze regtvaardigen, veel belangrijker zal moeten zijn dan hare gewone formule, die eindelooze variatie op het thema: »omtrent dit wetsontwerp zijn in de afdeelingen geene aanmerkingen gemaakt."

»Wie is nu tot onzen gouverneur-generaal benoemd? »hebt gij misschien reeds terstond gevraagd bij de aankomst dezer mail, en welligt met meer nieuwsgierigheid nog dan gewoonlijk heeft men de bladen en correspondentien doorloopen om er den naam in te vinden van den nieuw benoemden landvoogd. De heer Groen, wiens humoristische schets van de Aankomst der Mail in de *Gids* hier algemeen met zooveel genoegen gelezen is, zou zeker gunstige typen kunnen leveren van hen, die hoofdzakelijk dit berigt in de tijdingen uit het moederland wenschten op te delven. Ongelukkigerwijze is ook uw correspondent buiten staat meer mede te deelen, dan het gerucht hetwelk omtrent deze gewigtige aangelegenheid in omloop is. Het gerucht noemt den heer van Lijnden, commissaris des konings in Zeeland, als den opvolger van den heer Pahud, maar geruchten zijn voorbarig. Dat zelfde gerucht beweerde, dat in de plaats van den heer van Lijnden, de heer van Heemstra weder zijne vroegere betrekking in Zeeland aanvaarden zou; dat de heer van Tets, minister van finantien, met laatstgenoemden minister zou ruilen en de portefeuille van binnenlandsche zaken aanvaarden, terwijl de vakant geworden portefeuille van finantien weder aan den heer Lotsy zou worden opgedragen, die ze vroeger ad interim bewaarde. Tot dusverre is intusschen dat gerucht niet bewaarheid, en welligt is de geheele combinatie weder in duigen gevallen. Zij was in strijd met een vroeger gerucht volgens hetwelk de heer de Kock, directeur van het kabinet des konings, met de landvoogdij in Indie zou worden belast. Dat gerucht stond in verband, naar het schijnt, met de bewering, dat het tegenwoordig kabinet hoofdzakelijk was zamengesteld met het oog op de vervulling der betrekking van gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indie: drie van de kandidaten, de heeren van Zuijlen, van Tets en van Heemstra, hadden als minister zitting gekregen en waren op die wijze bevredigd; de vierde kandidaat zou het beoogde ambt verwerven; die vierde was volgens het gerucht de heer de Kock.

Dit gerucht vindt men ook terug in eene belangrijke brochure dezer dagen bij den uitgever van de *Gids* verschenen, getiteld: »de lotgevallen der parasitische politiek", waarin die politiek van den heer van Hall en de gevolgen daarvan op krachtige, scherpe wijze worden ten toon gesteld. Daarin wordt dit ministerie gekarakteriseerd als een ministerie Rochussen van binnen zonder den heer Rochussen, en van buiten een ministerie Thorbecke zonder den heer Thorbecke.

Indien zoodanige brochures bij sommigen — misschien bij velen — de beschuldiging rijzen doen, dat men door eene regering te bestrijden het vaderland benadeelt, omdat men den gang der zaken belemmert, wij mogen ons verheugen, dat de politieke geschriften in Nederland steeds aan de constitutionneele voorwaarde beantwoorden, dat men alleen de verantwoordelijke ministers ter verantwoording roept voor de publieke opinie. Welk een groot verschil vormt daarmede de brochure, dezer dagen in Frankrijk verspreid en door den hertog van Aumale tegen de dynastie der Napoleons gerigt, waarin tegen den keizer de heftigste beschuldigingen worden ingebragt. De voorstanders van deze dynastie zijn niet in gebreke gebleven om, op hunne beurt, de Orleans en Bourbons aan te tasten, en het Europesche publiek, dat misschien met Voltaire zou kunnen zeggen: "jai vu des deux cotés la fourbe et la fureur," en dat zich geen partij stelt, leest die aanvallen en contra aanvallen en — wordt niet gesterkt in zijn ontzag voor de gekroonde hoofden, allerminst in zijn geloof aan het droit divin.

Ons Nederlanders is het dan ook sedert een paar eeuwen schijnt het volmaakt onverschillig wie elders den troon bezetten. Wij beteekenen in het buitenland niets meer en beijveren ons niets te beduiden. In den italiaanschen vrijheidsoorlog bijvoorbeeld hebben alle volken min of meer deel genomen; sommige volken gaven bewijzen van sympathie door fondsen af te zonderen voor Garibaldi en zijn leger; van andere landen verbonden zich de vorstinnen om een eerekroon aan te bieden aan de gewezen koningin van Napels, voor haar heldhaftig gedrag in Gaeta. In Nederland heeft noch het een noch het andere plaats gehad; men cijfert zich zelf weg. Nogtans scheen het dezer dagen dat ons vaderland werkelijk eenig blijk had gegeven dat het eene rigting was toegedaan; men schreef ten minste uit Parijs, dat er eene verkoeling was ontstaan tusschen het fransche Gouvernement en de kabinetten van Weenen, Berlijn en 's Gravenhage. Wij hopen dat die correspondentie onjuist is, want zoo er in het vrije Nederland eenige opinie bestaat omtrent de buitenlandsche staatkunde, dan zal het volk allerminst partij trekken voor Oostenrijk of Pruissen, want Frankrijk moge zijn wat het wil, zeer zeker steunt het op dit oogenblik de bevestiging der beginselen van vrijheid, terwijl van Oostenrijk het tegendeel moet gezegd worden en Pruissens rol niet van de vrijzinnigste wezen zal. Eerlang zal het kunnen toonen wat het is, wanneer het treurspel is begonnen, als Polen zijn vrijheidsoorlog aanvangt en in oostelijk Europa de gebeurtenissen plaats grijpen, wier nadering door alles wordt voorspeld. Thans bepaalt zich in Warschau de revolutie nog tot demonstratien, maar de hardnekkigheid dier revolutionnaire bewegingen bewijst genoeg, dat zij geene voorbijgaande uitingen van eenige partij, maar het uitvloeisel van den volksgeest zijn. De debatten in het italiaansch parlement kondigen eveneens het uitbreken van een tweeden bevrijdingskrijg aan, en wanneer Frankrijk zijne troepen teruggetrokken heeft uit Rome, de aanstaande hoofdplaats van het koningrijk Italie, dan zal onmiddelijk het italiaansche leger den begonnen strijd ook op pauselijk gebied voortzetten en een einde maken aan de contrarevolutionnaire bewegingen, waarvan het parool van Rome uitging. Want ofschoon verdreven van zijn troon, heeft Frans II, die thans in de stad der zeven heuvelen resideert, de hoop nog niet opgegeven en in den loop dezer maand is van daar eene beweging georganiseerd, die werkelijk van veel beteekenis was, al kon men ook met grond beweren, dat zij nooit het beoogde doel, het herstel van Frans II, zou hebben bereikt. De partij van den onttroonden vorst hoopt nu altijd nog op een conflict tusschen Oostenrijk en het rijk van koning Victor Emmanuel—een conflict dat niet uit kan blijven — en waarvan de uitslag, volgens de hoop van die partij, ten nadeele van het Jong Italie zou zijn. Maar eene andere vraag is, of Oostenrijk-zelf zoo lang bestaan zal; het wordt thans door eene geheele ruïne bedreigd; het dreigt uit een te vallen, en in zoodanig geval zou ook Turkije eene groote verandering ondergaan en Rusland zijne troepen elders behoeven dan om de Polen in bedwang te houden. Waarlijk de geschiedenis van 1860 — 1870 belooft eene voor Europa hoogst gewigtige geschiedenis te worden, maar ons vaderland gaat voort zich buiten de politieke gebeurtenissen te houden — als die dan ook maar ons vaderland vergeten!

Maar ook wij hebben onze volksbeweging gehad. Een Amsterdamsch zaakwaarnemer en eigenaar van een verhuurkantoor, dien men liever niet op de beurs te Amsterdam zag, is van de beurs gedrongen, de politie heeft hem in hare bescherming genomen; het volk is in verzet gekomen, de gewapende magt kwam tusschen beiden en Amsterdam was in oproer om een zaakwaarnemer, die van de beurs werd gegooid! En dat nog wel terwijl zijne Majesteit de hoofdstad met zijne tegenwoordigheid vereerde. Inderdaad wij schamen ons voor ons volk, dat op zulk eene wijze zijn vorst beleedigde. Ziedaar dan de heffe, waarop de schrijver van het manifest uit Utrecht, penvoeder van hen, die zeiden een bijbel aan Zijne Majesteit te willen aanbieden, een beroep deed. Van die volksmassa wenschte men dat zij eene grondwetsherziening vroeg. De burgemeester van Amsterdam schaamde zich evenzeer en het gerucht zeide, dat hij ten gevolge van dien oploop, waarvan de koning getuige was, zijne betrekking ter beschikking van Zijne Majesteit had gesteld, maar dat zijne Majesteit het gevraagd ontslag niet heeft aangenomen. Voor de waarheid er van staan wij geenszins in, maar dat het gerucht eenige waarschijnlijkheid heeft, valt niet te ontkennen.

Dezelfde persoon die de aanleiding van dit volksrumoer is geweest, is in Amsterdam ook tot de hoofdpersoon gekozen van een blijspel, dat den algemeenen bijval heeft verworven. Dat getuigt zeker weinig voor den hoogen trap van beschaving van ons nationaal tooneel, wanneer men door zulke sujetten het publiek trekken moet. Trouwens veel wordt er op dat gebied dan ook niet geleverd; het aantal drama-of blijspelschrijvers in ons vaderland is ongeveer nul. Dezer dagen nog werd de uitslag bekend gemaakt van het concours uitgeschreven door de directie van den hollandschen schouwburg ter verkrijging van een blijspel: slechts vijf antwoorden waren ingekomen, en van die vijf waren er vier de bekrooning onwaardig: wat het vijfde betreft, Spelde-en Naaldegeld door den heer Kuijper, wij hopen er het beste van — nu, 't is bekroond, dus zal het wel goed moeten zijn.

Dat wij geene goede blijspel-schrijvers hebben is zeker niet aangenaam, maar het is een ramp die wel te overkomen is. Meer leed doet het ons, dat onze onderwijzersstand zoo weinig bewijzen levert, dat hij vooruitgaat. De examina voor de onderwijzers toch zijn waarlijk niet te hoog gesteld en niettemin lezen wij in schier alle rapporten van de provinciale commissien dat bij de laatste examina een aanzienlijk aantal van de kandidaten, die zich tot het verkrijgen van het diploma van onderwijzer aanmeldden, is afgewezen. Ik zal u geen cijfers noemen, genoeg dat in sommige provincien de afgewezenen talrijker waren dan de toegelatenen. Voorzeker een bewijs, dat het onderwijzersambt te slecht bezoldigd wordt, en toch is het van zoo groot gewigt, en heeft regering hare zorg meer dan vroeger er aan gewijd. Dat evenwel zij, die door de Regering zijn aangesteld, om voor het rigtig onderwijs overeenkomstig de wet zorg te dragen, hunne roeping wel eens misvatten of misbruiken, blijkt uit hetgeen onlangs gesproken werd bij de inwijding eener school in Groningen, waar de districts-schoolopziener, de heer Hofstede de Groot, in strijd sprak met een van de hoofdbeginselen der wet, de vrijheid van godsdienst betreffende. De opperrabijn, de heer Hillesum, kwam tegen de uitlegging van den schoolopziener op, en het gevolg is geweest, dat deze eene onbewimpelde teregtwijzing van de regering ontving. Het moge hard zijn voor den betrokken persoon, maar 't is toch beter dan dat goede wetten verkeerd worden uitgelegd.

Eene andere kwestie, die eveneens ons bezig houdt, is de kloster-kwestie, zoo als men ze noemt, en die ontstaan is naar aanleiding van eene welgeschreven en doorwrochte brochure van den heer Hugenpoth tot den Berenclauw, waarin het verderfelijke van het bestaan van kloostervereenigingen wordt aangetoond. Natuurlijk komt de roomsch-katholijke geestelijkheid daartegen op; van de andere zijde vindt zij echter vele verdedigers en deze kwestie maakt een belangrijk punt uit onzer binnenlandsche politiek, ook over de afschaffing van het zegel der dagbladen, die door velen verlangd en als wenschelijk beoogd wordt — ook in het verslag der kamer over de wet tot afschaffing van het het zegel voor het handelspapier — de wijziging van tarief, waarvan de voordragt thans is ingetrokken, de postwet, enz. wordt veel gesproken en geschreven.

Wat de laatste betreft, de bepaling omtrent de uniform port van 5 centen en de invoering van postzegels van 2½ cent voor gedrukte stukken vinden algemeen bijval.

Maar ik wil in geene politieke beschouwingen treden, die bij den overvloed, welken alle dagbladen daarvan bevatten, uw lezers weinig belang inboezemen kunnen; alleen moet ik nog ten slotte gewagen van de verkiezingen te Zwolle en Roermond. In eerstgenoemde plaats is de graaf van Zuijlen van Nijevelt, in laatstgemelde de heer Cornelis tot lid der kamer gekozen.

Staten-Generaal. — Tweede Kamer.

Zitting van Dingsdag, 23 April.

Al de ministers zijn tegenwoordig.

Door den Voorzitter wordt het woord gegeven aan den heer mr. J. P. P. baron van Zuijlen van Nijevelt, Minister van Buitenlandsche Zaken. Deze houdt de volgende rede:

Mijne Heer en!

Het kabinet, dat heden voor het eerst alhier optreedt, heeft met verlangen de gelegenheid te gemoet gezien om aan de kamer eenige mededeelingen te doen omtrent den geest waarin het is zamengesteld en de voornemens waarmede het is opgetreden. Hadden niet noodzakelijke overwegingen betreffende wets-ontwerpen, die aan de beoordeeling en aan de beraadslagingen der kamer zullen worden onderworpen, tijd gevorderd, het kabinet zoude gewenscht hebben, terstond na zijne vorming aan de volksvertegenwoordiging die inlichtingen te geven, welke de mate van vertrouwen zullen bepalen, waarop dit ministerie aanspraak zal kunnen maken.

Wij doen de mededeeling uit eigen beweging en zonder te wachten dat wij daartoe worden uitgenoodigd, overtuigd dat het in het belang des vaderlands is, dat er omtrent de beteekenis van de optreding van dit ministerie geenerlei twijfel of onzekerheid besta.

Wanneer men nagaat wat hier in de laatste jaren op het gebied van wetgeving en staatsbeleid is voorgevallen, dan stuit men op zekere onmagt om tot stand te brengen wat tot voltooijing van het gebouw, in 1848 en volgende jaren opgetigt, wordt vereischt. Dien arbeid eerst met moed opgevat en voortgezet, ziet men eensklaps verflaauwen; ja, er zijn oogenblikken, dat men meenen zou dien voor goed gestaakt te zien. Klimt men op tot de oorzaak, zij is niet ver te zoeken. Er is hier, ten aanzien van de wijze waarop de bepalingen der grondwet moeten worden opgevat en toegepast, groot verschil van gevoelen; een verschil, dat zich laat verklaren uit de verhouding waarin de beoordeelaars zich tot die grondwet geplaatst zien.

Er zijn er, die niet zonder bekommering den constitutionneelen regeringvorm zich hier op hechte grondslagen hebben zien vestigen, en die, ofschoon zij daarvan thans niet zouden willen afwijken, evenwel de grondwettige regten en vrijheden der natie liefst binnen een zoo eng mogelijken kring zouden willen beperken.

Anderen hebben zich onderworpen, en ter goeder trouw onderworpen, aan de orde van zaken welke hier thans bestaat, ofschoon zij die noch verlangd, noch gezocht hebben, en tot vestiging daarvan slechts ter elfder ure zijn opgetreden.

Er zijn er eindelijk ook, die de beginselen, door de grondwet gewaarborgd, liefhebben, en als de eenige voorwaarde beschouwen waaronder Nederland op den duur gelukkig en voorspoedig kan zijn. Deze zijn het, die tot de vestiging der constitutionneele monarchie het meest hebben bijgedragen.

Het behoeft geen betoog, dat de mate van ontwikkeling aan de beginselen der grondwet gegeven, in naauw verband staat met den meerderen of minderen invloed dien eene der partijen tijdelijk op den gang van het staatsbestuur heeft kunnen uitoefenen. Nadat eenmaal de grondslagen van het constitutionneel gebouw waren gelegd, werd, door een natuurlijken loop van zaken, aan diegenen, die daaraan het grootste deel hadden genomen, de verdere optrekking van het gebouw toevertrouwd. Daarna stuit men op een tijdperk, waarin eene tegenovergestelde rigting beloofd, maar niet altijd gevolgd werd, een tijdperk waarin steeds toenemende verwijdering tusschen regering en vertegenwoordiging, eindelijk eene voor 's lands belangen hoogst nadeeligen stilstand te weeg bragt.

Welk was het middel dat men toen koos om een anderen, beteren staat van zaken voor te bereiden? Het was een middel, misschien in de toenmalige omstandigheden het meest geschikte. Plotselinge overgangen zijn, vooral op het gebied van staatsbeleid, bedenkelijk. Men koos toen een geleidelijken weg. Er werd gevormd een zoogenaamd gemengd kabinet, een ministerie, van fusie, een kabinet waarin de verschillende partijen voor een zeker aandeel waren vertegenwoordigd. Men meende daardoor zich den steun van alle gematigden verschaffen. De ondervinding heeft bewezen, dat deze berekening niet in alle opzigten juist was en dat zoodanig kabinet ofschoon en misschien juist doordien het geene sterke oppositie uitlokt, ook aan de andere zijde weinig warme verdedigers vindt. Maar bovendien niets is moeijelijker te handhaven dan het standpunt door een zoogenaamd gemengd kabinet ingenomen. De verhouding oorspronkelijk daargesteld tusschen de verschillende elementen waaruit het is zamengesteld, dreigt ieder oogenblik te worden verbroken. Is er, door eene of andere omstandigheid, eene aanvulling van het kabinet noodig, men ziet niet zelden, dat daardoor een element buiten evenredigheid met de andere wordt versterkt en dat het kabinet alzoo eene meer bepaalde kleur krijgt dan oorspronkelijk de bedoeling was. Maar bovenal is het gebleken, dat in zoodanig kabinet eene eerste voorwaarde eener krachtige regering: zamenwerking der deelen tot één gemeenschappelijk doel, moeijelijk kan worden vervuld, zoodat uit verschil van inzigt niet zelden gebrek aan overeenstemming, zoo niet onderlinge tegenwerking ontstaat.

De vraag, die dus in de eerste plaats bij de vorming van dit kabinet zich voordeed, was deze, zal men voortgaan op den weg sedert 1858 bewandeld? Zal men andermaal trachten verschillende, in zeker opzigt onvereenigbare elementen in één ministerie bijeen te brengen? Of zal men in meerdere homogeniteit een waarborg zoeken voor betere zamenwerking?

Die vraag werd in laatstgemelden zin beantwoord, en die beantwoording heeft geleid tot de zamenstelling van het kabinet, gelijk het is opgetreden.

Het kan dan ook geene verwondering baren dat in dit kabinet zijn opgenomen die leden van het vorig ministerie, welke daarin meer bepaaldelijk de politieke rigting vertegenwoordigden, welke thans die van het geheele kabinet is; waarvan bovendien twee, als specialiteiten, de ondersteuning dezer kamer hebben ondervonden, terwijl een daarvan voor de rigtige en trouwe uitvoering eener wet waarin de natie een overgroot belang stelt, eene naar ons inzien niet geheel overbodige geruststelling geeft.

Mogt men nu vragen: in welken geest is dit kabinet zamengesteld, wat zal zijne leidende gedachte, zijne rigting zijn? Wij zouden meenen ter vermijding van lange explicatiën, alleen te mogen verwijzen naar de namen van hen, die een deel van dat kabinet uitmaken. Velen ja de meesten onzer zijn op politiek terrein niet onbekend; zij hebben een verleden, dat een waarborg oplevert voor de toekomst. En wat diegenen onder ons betreft die geene politieke antecedenten hebben, zij wenschen hunne optreding in het kabinet te hebben aangemerkt als een bewijs, dat zij zich aansluiten aan de rigting hunner ambtgenooten, wier beginselen noch voor hen, noch voor de kamer, noch voor de natie een geheim zijn.

Het is geenszins ons doel te geven een zoogenaamd programma, eene opsomming van wetten die men zich voorstelt aan het oordeel der Staten-Generaal te onderwerpen, waarvan bij meer dan eene gelegenheid de doelloosheid gebleken is. Dat wij, in de eerste plaats, onze krachten denken te besteden aan die onderwerpen welke in de grondwet zijn geworteld, dat het bovendien op onzen weg ligt den liberalen geest onzer grondwettige instellingen ook uit te strekken tot eenige onderwerpen die tot dusver daarvan verstoken bleven behoeft geen breedvoerig betoog. Bij één onderwerp echter zal het noodig zijn iets langer stil te staan, zoowel om het hooge gewigt dat daaraan moet worden toegekend, als omdat het in verband staat met de oorzaak der aftreding van het kabinet dat ons voorafging. Het betreft de zoogenaamde koloniale politiek, de rigting door dit kabinet op koloniaal gebied te volgen.

Indien men zich bepaalde tot het bloote feit, dat de verwerping der begrooting voor het departement van kolonien aanleiding gaf tot de aftreding van den minister die aan het hoofd van dat departement stond, en dat hierin wederom de voorname reden moet gezocht worden die tot de latere ontbinding van het geheele kabinet aanleiding gaf, — men zou alligt tot het besluit komen dat dit ministerie, om op de ondersteuning der kamer te kunnen rekenen, in koloniale aangelegenheden een weg behoort in te slaan, geheel tegenovergesteld aan dien welke tot dus ver is bewandeld. Zoodanige gevolgtrekking zou evenwel onjuist zijn. Bedriegen wij ons niet, dan is de groote meerderheid der kamer, en wij voegen er bij de groote meerderheid der natie op koloniaal terrein behoudend. Niet in dien bekrompen zin dat alles wat bestaat, onaangeroerd moet blijven, maar wij noemen de kamer en de natie behoudend, wanneer het de instandhouding geldt van een stelsel, dat de heerschappij van het moederland schraagt, en daardoor ook de rust en de veiligheid in Indie waarborgt; een stelsel, dat bovendien aan het moederland groote directe en indirecte voordeelen oplevert, terwijl het in Indie aan den arbeid, die eerste en voorname bron van alle welvaart, eene krachtige impulsie heeft gegeven.

Wij vragen dus niet: Welke zijn de redenen die geleid hebben tot de verwerping van het elfde hoofdstuk der staatsbegrooting. Dat onderzoek zou ons te ver leiden. Maar wij vragen: heeft de kamer door die verwerping den wensch willen uitdrukken, dat ten aanzien der overzeesche bezittingen geheel andere beginselen worden aangenomen, dat het cultuurstelsel worde gesloopt, en dat daardoor de markt van tropische producten hier te lande kome te vervallen? Indien wij dit konden gelooven, Mijne Heeren; wij zouden er niet aan gedacht hebben onze tegenwoordige taak te aanvaarden.

Ik zeg wij, omdat er te dien aanzien tusschen de leden van het kabinet geen verschil van gevoelen bestaat. Mogt de meerderheid der kamer, wat naauwelijks denkbaar is, eene algeheele verandering, eene omkeering van stelsel verlangen, zij zou tegenover zich vinden niet den *Minister van Kolonien*, maar het geheele kabinet.

Het is noodig, Mijne Heeren, elkander dienaangaande goed en duidelijk te verstaan, opdat er geene verwachtingen worden opgewekt, welke wij niet zouden kunnen of mogen bevredigen. De koloniale aangelegenheden hebben thans zulk een hoog belang verkregen, dat zij, bij eene gelegenheid als deze, wel in de eerste plaats in aanmerking mogen worden genomen. Na den hevigen strijd, die op het gebied der koloniale politiek heeft plaats gehad en die zich reeds van hier naar Indie heeft overgeplant, wordt het tijd, dat men bepaald wete, waaraan men zich hebbe te houden. Het wordt tijd dat men wete of en in hoeverre de beginselen, waarnaar Indie tot dusver is geregeerd, moeten blijven bestaan. Wij gelooven dat in het belang van Nederland, maar vooral ook in het belang van Ind e, eene omkeering ook in dit opzigt zich geenszins laat aanprijzen.

Indie — het is meermalen opgemerkt — verkeert als Nederlandsche bezitting in een abnormalen toestand. Weinige duizende Europeanen staan daar tegenover millioenen inboorlingen. De materiele middelen waarover men heeft te beschikken, zijn betrekkelijk gering. De inlandsche bevolking staat op een nog lagen trap van ontwikkeling en beschaving. Wilde men daar de beginselen van vrijheid en gelijkheid toepassen, die bij beschaafde Europesche volken, en dan nog niet bij allen, den grondslag van wetgeving en staatseconomie uitmaken, men zou een toestand scheppen, waarvoor die maatschappij niet rijp is en waartegen zij hoogstwaarschijnlijk niet bestand zou zijn. Eene eerste behoefte voor Indie, het wordt naauwelijks betwist, is een krachtig eenhoofdig gezag. Wil men dat, dan moet men ook aan dat gezag de middelen geven om zich te handhaven; dan moet men het niet willen binden aan vormen, die er alle kracht aan ontnemen, dan moet men het beveiligen tegen aanvallen, die zelfs in eene geregelde maatschappij naauwelijks zouden worden geduld. De ware liberaliteit bestaat niet in het doordrijven van beginselen, op zich- zelve waar en goed, maar welker toepassing op een gegeven oogenblik en in een bestaanden toestand grooten overwegende belangen in gevaar brengt. Integendeel, ware liberaliteit onderscheidt zich daarin van doctrinaire strengheid dat zij de omstandigheden telt en weegt, en bereid is daaraan opofferingen te doen. Ware liberaliteit schuwt de dwingelandij in al hare vormen, dus ook het onverbiddelijk dwangjuk van een beginsel.

Veel is er getwist over de vraag of het goed en voorzigtig is aan het laatste lid van art. 59 der Grondwet eene ruimere toepassing te geven dan tot dusverre geschiedde. Zonder hier, in beginsel, uit te maken hetgeen in ieder bijzonder geval aan de woorden der grondwettige bepaling behoort te worden getoetst, willen wij op dit oogenblik alleen als onze meening te kennen geven, dat er *behoefte* is aan wettelijke waarborgen tegen enkele handelingen die in den laatsten tijd aanstoot hebben gegeven; voorts dat er *behoefte* is aan eene wet op de drukpers, ook met het doel om de uitspattingen daarvan te keeren. Wij achten zoodanige wet noodig vooral in het belang van Indie-zelf, want groote onheilen zouden te wachten staan, indien sommige denkbeelden, die daar op den voorgond beginnen te treden, verder wortel schoten. Daartegen te waken is een allereerste pligt der regering.

Indie moet blijven wat het nu is: eene Nederlandsche bezitting. Hiermede willen wij niet hebben verstaan, dat Indie uitsluitend ten voordeele van het moederland behoort te worden geëxploiteerd. Ook Indie heeft zijne behoeften, en daaraan moet worden voldaan. Het is goed en billijk, dat een gedeelte van den rijkdom, daar voortgebragt, aan Indie worde overgelaten. Het is goed en billijk, dat meer en meer gelet worde op hetgeen dáár de welvaart en zedelijke verbetering kan doen toenemen, al moesten ook daardoor de uitkeeringen, aan het moederland te doen, verminderen. Het is goed en billijk, dat men er zich op toelegge de voornaamste grieven tegen het cultuurstelsel weg te nemen, en dat aan de sluimerende krachten, die zich naar vrije industrie uitstrekken, een uitweg worde gegeven. Maar dat alles kan geschieden zonder het stelsel-zelf aan te tasten, en zonder toe te laten dat het zijdelings worde ondermijnd. Dat alles kan geschieden, zonder dat de gouvernementscultures behoeven te wijken voor bijzondere ondernemingen, of dat de staat zonder compensatie afstand zou behoeven te doen der voordeelen, die hij nu van het cultuur-stelsel geniet, om die aan particulieren weg te schenken. Wij vertrouwen dat de kamer, en althans zeker de natie, den weg die tot zulke uitersten leiden zou, *niet* wenscht in te slaan.

Wij hebben het noodzakelijk geacht, Mijne Heeren! omtrent dit hoofdpunt zonder omwegen kort en duidelijk ons gevoelen aan de kamer mede te deelen. Misschien, en zelfs waarschijnlijk, zal deze mededeeling aan sommigen mishagen. Wij hebben dan ook niet gevraagd: wat moet er gezegd worden, om aan allen genoegen te geven? Maar: wat eischt het belang van het vaderland? Meer dan iemand zijn wij doordrongen van de overtuiging, dat, om te kunnen regeren, men de ondersteuning der volksvertegenwoordiging behoeft. Wij wenschen die ondersteuning te verkrijgen langs den weg van vrije en eerlijke discussie; maar wij willen die niet koopen, hetzij door opoffering van hetgeen wij waar en regt achten, het zij door beloften te doen of uitzigten te openen, waaraan wij geen gevolg zouden kunnen geven.

Ten slotte, Mijne Heeren! nog deze overweging. Dit ministerie, zamengesteld uit liberale elementen, mag geacht worden aan de meerderheid der kamer welkom te zijn. Het is mogelijk, dat sommigen de keuze der personen anders hadden gewenscht, de geest die dit ministerie bezielt, kan aan de meerderheid dezer kamer niet ongevallig zijn. Bedriegen wij ons daarin niet, dan is er hoop, dat wij voortaan zullen verkeeren in den normalen toestand, waarin een constitutionneele staat zich behoort te bevinden; een toestand, die zich kenmerkt door eenheid van inzigt, openhartige zamenwerking tusschen regering en vertegenwoordiging. Veel is er te doen, maar ook veel kan er gedaan worden, wanneer met vereende krachten gearbeid, en van beide zijden alleen het oog gevestigd wordt op het belang van het vaderland. Moest er nu wederom van magteloosheid blijken, het is te vreezen dat de natie aan de zwakheid van het beginsel zou toeschrijven, wat op rekening zou behooren gesteld te worden van jammerlijke verdeeldheid tusschen hen, die, al mogen zij ook in sommige opzigten verschillen, evenwel hetzelfde doel voor oogen hebben, dat is: bevestiging, voltooijing van het constitutionneel gebouw. Het is te vreezen, dat, na zoovele vruchtelooze pogingen, de natie tot het besluit zou kunnen komen dat men zich eene taak heeft voorgesteld, onmogelijk te volvoeren, en dat daardoor aan onze instellingen eene onherstelbare schade zou worden toegebragt.

De Nederlandsche natie, wij zeggen het met volle overtuiging, de Nederl. natie is het twisten moede, en verlangt dat er gehandeld worde. De kamer, wij mogen het met regt verwachten, zal ook in dit opzigt de ware vertegenwoordiging der natie zijn. Zij zal ons het handelen mogelijk, zoo niet gemakkelijk maken, en alzoo met ons het bewijs leveren, dat het liberaal element eene levenskracht bezit, waardoor het, ook na lange sluimering, weet op te bouwen, en wat het opgebouwd heeft te behouden.

De *Voorzitter* bedankt, namens de vergadering, den minister voor de gedane mededeeling.

Nadat deze rede was uitgesproken, begaven de ministers zich naar den ministerraad, en werd de vergadering geschorst om overtegaan tot het trekken der afdeelingen.

FRANKRIJK.

Parijs, 7 April. Men zegt, dat de brief van den keizer aan prins Murat aldus luidt:

»Neef, door het afkondigen in de dagbladen van een brief die eene beleediging is voor de nagedachtenis van uw vader en de politiek van mijn gouvernement, hebt gij alles vergeten wat gij mij als bloedverwant en vorst en alles wat gij aan u-zelven als senateur en Franschman verschuldigd zijt. Na mijn familieraad geraadpleegd te hebben, heb ik besloten dat gij te rekenen van morgen eene reis buiten Frankrijk zult ondernemen, waarvan ik den duur voorloopig op zes maanden bepaal".

— Men gelooft dat Zweden en Portugal het nieuwe koningrijk Italie spoedig zullen erkennen.

Oostenrijk stelt krachtige pogingen in het werk bij het hof van Berlijn om te beletten, dat deze mogendheid het gegeven voorbeeld volge, en heeft aan de Pruissische regering het tractaat van Aken van 1818 in herinnering gebragt, waarbij vier groote mogendheden behalve Frankrijk zich hebben verbonden, om geene verandering van grondgebied te erkennen, zonder zich eerst met elkander te hebben verstaan.

Parijs, 8 April. De spoorwegmaatschappijen van Lyon en de Middellandsche Zee zijn door de regering aangezegd, dat zij zich moeten gereed houden, om op het eerste bevel 60.000 man te kunnen transporteren.

— Er loopt, niettegenstaande het berigt van den *Moniteur*, nog steeds het gerucht van eene wijziging in het ministerie. De heer Fould wordt gedoodverwd met de portefeuille van financien; dadelijk na het aanvaarden zijner functiën zou hij eene leening van 500 millioen francs uitschrijven.

— De *Indépendant* van Douai meldt, dat de congregatie der paters redemptoristen aldaar gevestigd ontbonden is, de *Memorial de Lille* berigt, dat vreemde geestelijken van het klooster der redemptoristen te Rijssel en der capucijner monniken te Hazebrouck bevel hebben ontvangen Frankrijk te verlaten.

— Men is hier druk bezig met de oprigting eener Poolsche legatie: Nino Bixio, Klapke, Mieroslawski enz. bereiden ijverig eene revolutie voor.

Parijs, 9 April. Bijna dagelijks komen de maarschalken aan de Tuileriën bijeen. De maarschalken Mac-Mahon en de Castellane bevinden zich alhier en de maarschalken Canrobert, Baraguey d'Hilliers en Niel worden verwacht.

— Er loopt een gerucht, dat in plaats van den tot maarschalk benoemden generaal d'Ornano, die thans regtens lid van den senaat is, tot senateur zal worden benoemd de heer Brenier.

— Niettegenstaande van hooger hand is tegengesproken, dat het wetgevend ligchaam zou worden ontbonden, is er nog steeds sprake van ontbinding en men tracht het bestaan van een dergelijk plan bij de regering te bewijzen, door de straffeloosheid, waarmede de